

ΒΙΩΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ ΤΗ 15, ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1878

ΦΥΛΑ. 12.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ.

(συνέχεια)

Ἀποθανόντος τοῦ Κωνσταντίνου, διεδέχθη αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Λέων ὁ ἐκ τῆς Χαζαρίας. Ἐ.ὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ Γέλερις, ὁ τῶν Βουλγάρων ἡγεμῶν, μισούμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων ὑπηκόων του, κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν, ἠναγκάσθη νὰ πραγματοποιήσῃ ἐκεῖνο, ἕπερ δολίως ἔγραψε πρὸς τὸν Κωνσταντίνον, καὶ νὰ καταφύγῃ πορὰ τῆ βυζαντινῆ αὐλῆ, ὅπου λαμπρᾶς ἔτυχεν ὑποδοχῆς παρὰ τοῦ Λέοντος,

ὅστις ὠνόμασεν αὐτὸν πατρίκιον τοῦ κράτους καὶ τῷ ἔδωκεν εἰς γαμὸν τὴν ἐξαδέλφην τῆς συζύγου του Εἰρήνης. Ὁ Γέλερις εὐγνωμονῶν ἢ καὶ γνωρίσας ἐκ τοῦ πλησίον τὸ ὕψος καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐνεκοιπώθη μετὰ προθυμίας αὐτὸν, δεχθεὶς τὸ ἅγιον βαπτισμα, παρουσιασθέντος ὡς ἀναδόχου αὐτοῦ τοῦ αυτοκράτορος Λέοντος.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος, ἀτιτίθειλευσῆς τῆς συζύγου του Εἰρήνης, διὰ τὸ ἀνήλικον τοῦ αυτοκράτορος Κωνσταντίνου. οἱ Βούλγαροι εἰσέβαλον καὶ πάλιν εἰς τὰς αυτοκρατορικὰς χώρας. Ἡ αυτοκράτειρα Εἰρήνη ἔπεμψεν ἐναντίον αὐτῶν τὸν στρα-

τηγόν τῶν ἐν Θράκῃ λεγεῶνων, ὅστις ὅμως ἕνεκα τῆς ἀπρονοήσιας του καταλήφθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ δεινὴν ὑπέστη ἤτταν.

Κατὰ τὸ 791 ὁ Κωνσταντῖνος ἀναλαβὼν τὴν κυριαρχίαν καὶ ἀπαλλαγθεὶς τῆς κηδεμονίας τῆς μητρὸς του Εἰρήνης, ἠθέλησε νὰ ἐλδικηθῆ τοὺς Βουλγάρους διὰ τὴν ἤτταν, ἣν ὑπέστη ἐν τῇ ἀνηλικιότητι αὐτοῦ καὶ ἐξεστράτευσε ἐναντίον αὐτῶν. Εἰσβαλὼν εἰς τὴν Βουλγαρίαν συνητήθη μετὰ τοῦ Καρδάμου τοῦ διαδεχθέντος τὸν Τέλεριν εἰς τὸν Βουλγαρικὸν θρόνον. Ὁ ἥλιος ἔβρινεν ἤδη πρὸς τὴν δύσιν του, ὅτε οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ συνεκράτησαν ἀψιμαχίαν τινά, ἣτις ὅμως ἐπελούσης τῆς νυκτὸς κατέπαυσεν. Ἀλλ' αἴφνης, δι' ἀγνώστους λόγους, πανικὸς φόβος κατέλαβεν ἀμφοτέρους τοὺς στρατοὺς, οἵτινες τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς ἐπωφελοῦμενοι ἀπεσύρθησαν, καὶ οὕτω ὁ Κωνσταντῖνος, χωρὶς οὔτε μεγάλην νὰ συγκροτήσῃ μάχην οὔτε ν' ἀπωλέσῃ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν του, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ Βυζάντιον ἄνευ μὲν ἀπωλείων ἀλλὰ καὶ ἄνευ δόξης.

Θέλων ὅμως ὁ Κωνσταντῖνος νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἄδοξον αὐτοῦ ταύτην ἐπιχείρησιν ἐπῆλθε καὶ πάλιν κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ ἐπομένου ἔτους κατὰ τῶν Βουλγάρων. Εἰς τὴν εἰδησιν ταύτην ὁ Κάρδαμος συνέλεξε ἐν τάχει τὰ στρατεύματα αὐτοῦ καὶ ἀντεπεξῆλθε κατὰ τοῦ αυτοκράτορος. Ὁ εἰκοσαετῆς Κωνσταντῖνος ὠθούμενος τὰ μὲν ὑπὸ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ ὀρμῆς, τὰ δὲ ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ τῶν αἰσίων προφητειῶν τοῦ ἀκολουθούντος αὐτὸν ἀστρολόγου Πανγεντίου, ἐπετέθη ὅλος ἀπροφύλακτος καὶ μεθ' ὀρμῆς κατὰ τοῦ Καρδάμου, ὅστις ἀναπτύξας τὴν στρατηγικὴν αὐτοῦ ἰκανότητα κατὰ τῆς βιαίας ἐκείνης ἐπιθέσεως ἠδυνήθη ν' ἀποκρούσῃ αὐτὴν ἐπενεγκῶν ὄνομα μεγάλας ἀπωλείας εἰς τὰ αυτοκρατορικὰ στρατεύματα. Κεῖ οὕτως ὁ Κωνσταντῖνος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἠττηθεὶς κατὰ κράτος καὶ ἀπωλέσας τὸ ἄνθος τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν στρατηγῶν αὐτοῦ.

Ἐπαρθεὶς ὁ Κάρδαμος ἐπὶ τῇ νίκῃ ταύτῃ καὶ ἀψηφῶν τὸν νεαρὸν αυτοκράτορα ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὸ 766 ἐτήσιον φόρον, ἀπειλῶν αὐτὸν ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ὅτι θὰ ἤρχετο μέχρι τῆς χρυσῆς Πύ-

λης. Ὁ δὲ βασιλεὺς, κατὰ τὸν χρονογράφον αβαλῶν καβαλίνας ἐν μαντιλίῳ ἐπεμψεν αὐτῷ εἰπὼν, οἷα δὴ σοὶ πρέπει πάντα ἀπέσειλα· γέρων δὲ εἶ, καὶ οὐ θέλω κοπωθῆναι σε ἕως τῶν ὄψε, ἀλλ' ἐγὼ ἔρχομαι πρὸς σε, Συγχρόνως δὲ τῇ ὑβριστικῇ ταύτῃ ἀπανήσει ὁ Κωνσταντῖνος συναθροίσας πάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἐξεστράτευσε καὶ αὐτοῦ Καρδάμου καὶ διδαχθεὶς ἤδη ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἤττης, δὲν ἐπετέθη βιαίως κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλ' ἐπὶ δέκα καὶ ἑπτὰ ἡμέρας ἡμέρας ἤρκετο νὰ ἐνοχλῇ αὐτὸν, ὅστις ἐπὶ τέλους καθ' ἑκάστην βλαπτόμενος καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τοῦ Κωνσταντῖνου, ἠναγκάσθη ν' ἀποσυρθῆ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας αὐτοῦ, ἀφίσας οὕτω τὸ πεδῖον τῆς μάχης εἰς τὸν αυτοκράτορα, ὅστις ὅμως δὲν ἐτόλμησεν ἢ καὶ ἔκρινε πάντως περιττὸν τὸ νὰ καταδιώξῃ τὸν ἐχθρὸν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ του καὶ οὕτω ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἡθικῶς, οὕτως εἵπειν, νικήσας τὸν Κάρδαμον.

Μετὰ τὸν τοῦ Καρδάμου θάνατον ἀνέλαβε τὴν τῆς Βουλγαρίας ἀρχὴν ὁ συνετὸς καὶ πολεμικὸς Κρούμος. Οὗτος μαθὼν ὅτι ὁ αυτοκράτωρ Νικηφόρος ὁ διάδοχος τοῦ Κωνσταντῖνου, ἔστειλε χρυσὸν πολλὸν εἰς τὸν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Στρυμῶνος ποταμοῦ διαμένοντα στρατὸν πρὸς πληρωμὴν τῶν μισθῶν αὐτοῦ, ἐπέπεσον ἐξ ἀπίνης κατὰ τῶν ἀνυπόπτων τούτων στρατιωτῶν καὶ ἤρπασε χρυσὸν, ὅπλα καὶ σκεύη πολλά. Ἐἶτα ἐνθαρρυνθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας ἐπετέθη κατὰ τῆς πόλεως τῶν Σαρδικῶν, ἣν καὶ ἐκπορθήσας, κατέσφαξε τὴν ἐξ 6,000 στρατιωτῶν φρουρὰν ὡς καὶ πολλοὺς τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Ἀκούσας ὁ Νικηφόρος τὴν διπλῆν ταύτην καταστροφὴν καὶ ἀνυπομονῶν, ὅπως ἐκδικηθῆ τὴν εἰς αὐτὸν γενομένην ὑπὸ τοῦ Κρούμου προσβολὴν, ἀνεχώρησε αὐτὴν τὴν μεγάλην Τετάρτην ἐκ τῆς πρωτεύουσας ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ μὴ περιμείνας τοῦλάχιστον νὰ ἐορτάσῃ τὸ Πάσχα ἐν τῇ βασιλευσῶσῃ. Ὅτε ὅμως ὁ Βουλγαρικὸς στρατὸς ἀντεμετώπισε τὸν αυτοκρατορικὸν, πανικὸς καὶ ἀπερίγραπτος φόβος κατέλαβε τὸν τελευταῖον, ὅστις καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν κατευθυνόμενος πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΠΑΝΟΣ

(βιογραφικὸν σχεδιάριον.)

Δύω ἔτη ἀργότερον (898) ὁ Νικηφόρος μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Σταυρακίου ἐξεστράτευσε καὶ πάλιν κατὰ τοῦ Κρούμου ἐπὶ κεφαλῆς πολυαριθμοῦ στρατιάς, εἰς ἣν ἀνέμιξε συρφετὸν τυχαίων ἀνδρῶν, οἵτινες, ἕνεκα τῆς φιλαργυρίας τοῦ Νικηφόρου, ἦσαν ὀπλισμένοι διὰ βράβων καὶ σφενδονῶν. Ὁ Κρούμος ἀσθανόμενος ἐκ τὸν πολὺ ἀδύνατον πρὸ τοῦ πολυαριθμοῦ ἐκείνου στρατοῦ ἐξεζήτησε παρὰ τοῦ Νικηφόρου τὴν εἰρήνην· ἀλλ' οὕτως ἀπερρίψε μετὰ περιφρονησεως τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Κρούμου καὶ ὠθούμενος, ὡς καὶ αὐτὸς ἔλεγεν, ὑπὸ θείας ἢ διαβολικῆς δυνάμεως, ἔφθασε τὴν 29 Ἰουλίου, δύο ἀκριβῶς μῆνας μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀναχώρησίν του, εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς τῆς Βουλγαρίας. Ἐν τῷ παρεξυσμῷ τῆς νίκης του ταύτης ὁ Νικηφόρος διέταξε γενικὴν τῶν Βουλγάρων σφίγην, πυρπολήσας πρὸς τούτοις καὶ τὴν αὐλὴν τοῦ Κρούμου, ὅστις ὁμολογῶν τὴν ἤτταν του καὶ ἐπικαλούμενος τὴν εὐσπλαχνίαν τοῦ αυτοκράτορος ἔγραψε πρὸς αὐτὸν « Ἰκανούσθω σοι, ὦ βασιλεῦ, εἰς τοῦτου » Ἀλλ, οὐδὲν ἴσχυσε νὰ μαλάξῃ τὴν ὑπὸ τῆς νίκης ἀποκληρυνθεῖσαν καρδίαν τοῦ Νικηφόρου, ἀποποιηθέντος οὕτω τὴν τόσον ἔντιμον δι' αὐτὸν εἰρήνην. Ἀπελιπισθεὶς ὡς ἐκ τούτου ὁ Κρούμος καὶ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ ἀναπτύξας ἅπασαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργητικότητα, περιέφραξε τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους τῆς χώρας διὰ ξυλίνων ὀχυρωμάτων καὶ ἐπιπεσὼν ἐξαίφνης κατὰ τοῦ ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ εὐριστομένου αυτοκράτορος, ἀπέκοψεν ἰδίᾳ χειρὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ἣν καὶ ἐμπήξας εἰς δόρυ ἐδείκνυε θριαμβεύων εἰς τὰς προσελθούσας νὰ συγχαρῶσιν αὐτὸν διαφόρους τῶν Σλάβων φυλάς.

Τὸ δὲ ὄσοῦν αὐτῆς περιαργυρώσας, διέταξε νὰ χρησιμεύῃ ὡς ποτήριον εἰς τὰς ἡγέμονας τῶν Βουλγάρων πρὸς μνήμην τῆς κνωλεθρίας τοῦ τὴν εἰρήνην μὴ θελήσαντος αυτοκράτορος.

(ἔπεται συνέχεια)

Σ. Σολομωνίδης.

Ὅτε μετὰ τὴν ἀπαίσιον ἡμέραν τῆς 29 Μαΐου τοῦ 1453 τὰ τῶν Ὀσμανῶν ὑπὸ τὸν Μωχάμετ στρατεύματα νικηφόρα εἰσῆλθαν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Κωνσταντῖνου, ἅπασα ἡ πληθὺς τῶν τότε λογίων, οἱ τινες τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Βυζαντίῳ ἐδίδασκον, καταλιπόντες τὴν δουλωθεῖσαν πατριδα των, κατέφυγον εἰς τὴν Ἑσπερίαν, ἄλλοι μὲν πρὸς τὸν οἶκον τῶν Μεδίκων, ἄλλοι δὲ εἰς Ῥώμην, ὅπου εὔρον καταφύγιον τὴν σκέπην τοῦ Βησσαρίωνος. Καὶ ὑπῆρξαν μὲν ἐκεῖ οἱ ἄνδρες οὗτοι χρήσιμοι, μετενεγκόντες καὶ μεταφτεύσαντες αὐτόθι τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, ἀναζωπυρήσαντες τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς Ἑλληνας καὶ ἐνσπείραντες πρῶτον τὸν σπόρον τῆς ἑλληνικῆς παιδείσεως ἐν Ἐυρώπῃ, ἐξ οὗ ἀνεβλάστησαν οἱ καρποὶ οὗς γαυριῶσα φέρει νῦν αὕτη. Ἀλλ' ἄρα γε τοῦ ἔθνους, ἂν ὄχι ἡ ἀρὰ, ἡ μεμψιμοίρια ὅμως δὲν ἐπιβρίπτειται ἐπ' αὐτῶν δικαίως, ἐφ' ὅτι, σωρηδὸν καταφυγόντες οὕτω εἰς ξένην γῆν, κατέλιπον τὴν πατριδα αὐτῶν ἄνευ διδασκάλων καὶ ἐπομένων ἄνευ σχολείων; δὲν ἐδύνατο, μένοντες ἐν τῇ καίπερ ὑποδεδουλωμένῃ πατριδί αὐτῶν, νὰ ὠρελήσωσι τὸ γένος κατὰ τὰς δεινὰς ἐκείνας ἡμέρας διὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν συνδρομῆς; Βαρὺ τὸ τῆς ἀμαθείας σκότος ἐπεκάθησεν ἅμα τῇ φυγῇ αὐτῶν ἐπὶ τοῦ Βυζαντίου καὶ δὴ ἐπὶ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἐβλεπέ τις τὰ πρῶτα θάλλοντα πνευματικὰ φυτῶρια καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς σοφοὺς τῶν γραμμάτων μύστας; δὲν ἤκούετο πλέον ἢ φωνὴ τοῦ Ἀργυροπούλου καὶ τοῦ Γαζῆ, τοῦ Τραπεζουντίου καὶ τοῦ Λασκάρως ἐπὶ τῆς ἔδρας. Ἀμάθεια οἰκτρά ἐκάλυπτεν ἅπασαν τὴν δουλωθεῖσαν Ἑλλάδα διὸ καὶ ὁ μετὰ μίαν περίπου ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ἀκμάσας φιλέλλην Γερμανὸς Μαρτίνος ὁ Κρούσιος τοιαῦτά τινα λέγει περὶ τῆς τότε ἐν Ἑλλάδι καταστάσεως τῆς παιδείσεως ἐν τῇ Turcograecia: *in tota Graecia studia nulli hi florent, academias et professores publicos nullos habent praeter scholas triviales, in quibus pueri* Ὁρλό-

γιον, Psalterium, aliosque libros quorum in missa usus est, legere docentur.,

Μόλις δὲ περὶ τὰς ἀρχὰς ἢ μᾶλλον τὰ μετὰ τῆς 15'. ἑκατονταετηρίδος ἤρξαντό πως νὰ φαίνονται λόγοι τινες Ἑλληνες, ἀλλὰ κακῆ μίτρα οἱ πλείονες τούτων μαθητεύσαντες ἢ ἐν τοῖς ὑπὸ τῶν παπιστῶν Ἰησοῦϊτῶν συστηθεῖσι σχολείοις, (λόγω μὲν συμπαθείας πρὸς τοὺς Ἑλληνας, ἔργῳ ὅμως προσηλυτισμοῦ ἕνεκεν,) ἢ ἐν τοῖς ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ διαφόρων Παπῶν καὶ μάλιστα ὑπὸ Πάπα Γρηγορίου τοῦ Γ'. Ἰδρυθεῖσιν ἑλληνικοῖς γυμνασίοις καὶ γευσάμενοι τῶν τῶν Ἰησοῦϊτῶν δογμάτων, ἀνδρούμενοι, ἐγένοντο δραπέται τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως καὶ δὴ ἀντιφρονούντες καὶ ἀντιπράττοντες τῇ μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ὥστε μᾶλλον ζημία γενόμενοι ἢ ὠφέλεια τοιοῦτοι ἦσαν οἱ πλείονες τῶν τότε λογίων, ὁ Ἀλλάτιος, ὁ Ἀρκούδιος, ὁ Κερουφύλλης, Παππαδέπουλος ὁ Κομνηνὸς καὶ τοιοῦτοι ἄλλοι δραπέται τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τοῖς δόγμασιν αὐτῶν μένοντες ὀλίγοι λόγοι Ἕλληνες δὲν ἐδύνατο νὰ ἐργασθῶσιν ἀποχωρίτως ὑπὲρ τοῦ γένους, ἐξ ἑνὸς μὲν ἕνεκα τῆς πενίας, ἐξ ἑτέρου δὲ ὡς ἔχοντες ἀντιμάχους τοὺς Ἰησοῦϊτὰς καὶ ἔστιν ὅτε τοὺς Λουθηροκαλίβινους, οἵτινες πολλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου, τῆς κεφαλῆς τῆς ἐκκλησίας, τὰς βέβαιαις διέσειον.

Μέχρι λοιπὸν τῶν μέσων περίπου τῆς 15'. ἑκατονταετηρίδος εὐρίσκειτο εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἡ παιδεία τοῦ ἔθνους, ὡς ἀνωτέρω αὐτὴν ἐχαράκτηρισεν ὁ Μαρτίνος Κρούσιος. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ὁμοίως ταύτην καὶ ἰδίως μετὰ μίαν ἔτι ἑκατονταετηρίδα Ἕλληνες γνήσιοι πατριῶται εἰς οὐδὲν λογισάμενοι τὰς ἀντιδράσεις καὶ τὰ προσκόμματα τῶν τε Παπιστῶν καὶ τῶν Λουθηροκαλίβινων, ἐχώρησαν πρὸς τὸ ἔργον, πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ γένους. Πανταχοῦ ἐσύστησαν πνευματικὰ φυτώρια, ἐνθα ἠκούετο ἡ τῆς διδασκαλίας φωνὴ ἀγνῶν πατριῶτων τὸ τοῦ διδασκάλου πεινχρὸν μὲν, ἀλλ' ὑψηλὸν ἐπαγγελμα μετερχομένων. Ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κίδαριν καὶ τὸν σκουμπὲ εὐρίσκειτο καρδίαι, αἱ τινες παρορῶσαι τὰ σαυτὰ δεινὰ καὶ τὰς φεβράδας ἐκείνας τῆς δεσποταίας ἡμέρας, ἐδιδάσκον ὑπὸ τῆν σκέπην μονοκόρου

καὶ πενιχρὰς μικρὰς οἰκίας τοὺς ἐν αὐτῇ παῖδας καὶ ἐργήτους, ἐνυπείροντες εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν τὰ ἱερά νάματα τῆς παιδείας καὶ μορφώνοντες Ἕλληνας καὶ Χριστιανούς. Ἀπλοὶ διδασκαλοὶ ἀνευ πομπῶν ἐπιδείξεων ἠκολούθουν τὸ ἔργον αὐτῶν, πλείστοις ὅπου παρήγοντες τοὺς καρπούς. Παλλῶν ὅμως τῶν διδασκάλων τούτων οὐδὲ τὰ ὀνόματα περιῆλθον ἡμῖν, εἴτε διότι δὲν συνέγραψάν τι, εἴτε διότι δὲν εὐρέθησαν μαθηταὶ αὐτῶν νὰ δικαιωνίτωσι τὰ ὀνόματά των.

Εἰς ὅμως τῶν διδασκάλων ἐκείνων, ὧν ἀγαθὴ τύχη τὰ ὀνόματα περιῆλθον ἡμῖν, εἶναι καὶ ὁ Ἀλέξιος Σπανός.— Ἀλέξιος Σπανός. — Ἐὶν ζήτησιν τις νὰ μάθῃ τι περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, οὐδὲν ἄλλο θὰ μάθῃ ἢ ὅτι εἶναι ἐκδότης μεταφράσεως τινος τοῦ Ἀρμενοπούλου, ποιητῆς ὀλίγων τινῶν ἐπιγραμμάτων καὶ εἰ τι ἄλλο· ἀλλ' ὅμως θὰ μάθῃ ἄλλο τι ὅτι ἦτο διδασκαλὸς ἐν Ἀδριανουπόλει φαίνεται ὄντως εἰς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους οὐδεμίαν αἰσθησιν ἢ λέξις διδασκαλὸς παρήγουσα ἐὰν ὅμως τις βαθύτερον ἐγκύψῃ καὶ παρατηρήσῃ ὅποιας κακουχίας ὑπέφερον, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, καὶ ἐν ποίᾳ πενίᾳ μόλις ἀπέζων οἱ σκαπανεῖς καὶ οἱ φρουροὶ οὗτοι τῆς ἡμετέρας θρησκείας καὶ γλώσσης, σύμπαντος συνελθόντι εἰπεῖν τοῦ ἔθνισμοῦ ἡμῶν, οἱ τινες, ἀδιάφοροι πρὸς τὰ περικυκλοῦντα αὐτοὺς δεινὰ, ἔσπειρον ἀκίμητοι τὸν ἱερὸν τῆς παιδείας σπορὸν, βεβαίως ὄντες ὅτι μετ' οὐ πολὺ θ' ἀνεβλάστανε καὶ ἄθη θ' ἀνέδιδεν, ἐξ ὧν θ' ἐδύνατο οἱ υἱοὶ αὐτῶν νὰ δρέψωσι τοὺς καρπούς τῆς ἐλευθερίας, αἰσθάνεται τότε τὸ στήθος τοῦ πιεζόμενου ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ κλίνει ἐκ σεβασμοῦ πρὸ αὐτῶν. Ἄνδρες συμπνίγοντες τὸ ἀτομικὸν ἐν τῷ καθόλου συμφέροντι τοῦ ἔθνους καὶ ἀνιπτάμενοι εἰς κύκλους κοινωνίας ὑπερτέρας, διεβλεπον βαθύτερον τὸ μέλλον, προτιμῶντες, ἵνα πνίγωσι τὸ ἀτομικὸν παρὸν χάριν τοῦ κοινῷ μέλλοντος, καὶ πρὸς τὸ ἰδεώδες τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐπαγγελμάτων ἀγαθῶν ἀποβλέποντες, κερτῶρον τὰ περὶ αὐτοὺς δεινὰ, προαιρούμενοι νὰ ζῶσιν ἐν πενίᾳ καὶ πενιχρότητι, καὶ τῶν ἐλαχίστων αὐτῶν πρὸς ζῶσιν στερούμενοι, ἤρκει μόνον οἱ μετ'

αὐτοὺς νὰπολαύσωσι διὰ τῶν ἰβρώτων αὐτῶν ὅτι αὐτοὶ οὗτοι ἐστεροῦντο.

Μέγας διδασκαλὸς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ὑπὲρ οὗ ὁ περιφανὴς Βιλλουασὼν, ὁ πολὺς Οὐόλφιος καὶ ἄλλοι τῶν σοφῶν τῆς Ἑσπερίας ἐν ἐπαινοῖς ἀποφαίνονται, ὁ Νεόφυτος Κουσοκαλυβίτης, ὁ διδασκαλὸς Λάμπρου τοῦ Φωτιάδου καὶ Γρηγορίου τοῦ Κωνσταντᾶ, ὡς ἐξῆς περιγράφει τὴν κατάστασιν ἐν ᾗ διέκειτο: «κατέλαβε γὰρ με ὁ χειμὼν ἐν οἰκίᾳ παντὶ ἀνευθέτῳ εἰς πικρῆμασίαν ἕκαμον προκαταβάλλον ἔνθεν μὲν εἰς τοὺς δε τοὺς μαστόρους ὑπὲρ τῆς σάμπας, ἔνθεν δὲ εἰς τοὺς δε ὑπὲρ τῶν θυρίδων· καὶ ἔπειτα οὗτοι μὲν ἐκλείποισιν, οἱ δὲ διαλείποισιν, κἀγὼ ἀνεμοβροχιζομαι διὰ τῶν πάντη ἀναπεπταμένων θυρίδων, καὶ τρόπον κοχλίου καθ' ἑαυτὸν συστρεφόμενος ἐνειλοῦμαι πρὸς τὸ νυκτερινὸν ψύχος καὶ πρὸς τὸ ἐπισυμβαίνον ἀνεμόδροχον, κἀντεῦθεν μὴ ἔχων ποῦ κλινῶ τὴν κεφαλὴν πύσχω τὰ αὐτὰ, μᾶλλον δὲ καὶ χεῖρω τῶν ἐν τῇ Πουσακίᾳ καθειργμένων, ὁπότε οὐδ' οὐπερ ἐκείνοι ἀπολαύουσι ἡμερινοῦ φωτὸς διὰ τῆς θυρίδος μετέχω· ἀλλὰ ταῖς παρατυχοῦσαις σάνισι καὶ οἷς περιβέβλημαι ῥακίους καταφράζας ἐν σκότῳ τὴν ἡμέραν οἴκοι διάχω· τὰ γὰρ τῶν πάντη ἀσυναρμόστων θυρίδων, αἱ τινες εἰς ὄραν χειμῆριον οὐδὲν διαφέρουσι κεκλεισμέναι ἢ ἀνεφωγμένα, παρήσειν με τέως δοκῶ.» Τίς ὁ ἀναγινώσκων ταῦτα ἀνευ συντριβῆς καρδίας; Μὴ δὲ τις νομίσει ὅτι γράφων ταῦτα ὁ ἀείμνηστος διδασκαλὸς περιέγραψε τὴν αὐτοῦ μόνον κατάστασιν· μηδαμῶς· ἄπικσα ἢ χορεία τῶν δαδούχων καὶ μυστῶν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, οἱ τινες ἔφερον τὸ ὄνομα διδασκαλός, ὑπὸ αὐτῶν τούτων τῶν κακουχιῶν ὑπέφερον καὶ πολλοὶ ἴσως θὰ ἐπόθουν τὴν τοῦ Κουσοκαλυβίτου ταύτην κατάστασιν, ἐν χεῖρονι ἢ αὐτὸς οὗτος διακείμενοι· ναὶ, δικαίως ἐγείρεται ἐν ἡμῖν τοῖς νεωτέροις ἢ ἄπειρος πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐκείνους εὐγνωμοσύνη καὶ ὁ ὑπέρτατος πρὸς αὐτοὺς σέβασμός· «ἐὰν δὲ συλλογισθῶμεν τὴν ἔνδειαν καὶ τὰς κακουχίας αὐτῶν, ἔτι μᾶλλον θέλομεν τοὺς τιμῆσαι· διότι, ἐὰν ἐξαίρεθῇ ὁ Εὐγένιος καὶ ὁ Θεοτόμης, πάντες οἱ λοιποὶ ὑπὸ πενίας καὶ πολλῶν δεινῶν ἐπιέζοντο», λέγει ὁ σοφὸς καὶ ἄξιός μαθη-

τῆς τοιοῦτων διδασκάλων ἀείμνηστος Κωνσταντῖνος Ἀσώπιος.

Περὶ τοῦ διδασκάλου λοιπὸν τούτου, τοῦ Σπανοῦ, μέλλομεν νὰ διαλάβωμεν, ὅσα περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ γινώσκωμεν καταλέγοντες, ἰδίως δὲ περὶ ἐνὸς αὐτοῦ ἔργου, τῆς Μετροικῆς, ἀνεκδότου ἐν χειρογράφῳ ἀποκειμένης ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς καθ' ἡμᾶς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ἐκπληρούντες οὕτω τὴν εὐχὴν τοῦ ἀείμνηστου λογίου, ὃν ὀλίγας γραμμὰς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, λέγοντος ἐν τῇ προεισαγωγῇ τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ Συντάξεως: «Καὶ Εὐγένιος δὲ καὶ Θεοτόκης καὶ Νεόφυτος καὶ Ἀναβίας καὶ λοιποὶ προγενέστεροι ὁμογενεῖς λόγοι, οἱ τινες διέσωσαν παρ' ἡμῖν τὸν κρίκον τῆς πρὸς τοὺς ἀρχαίους συνδεύσεως ἡμᾶς ἀλύσειας, καὶ εἰς τοὺς ἑποίους χρεωστούμεν νὰ ὀλίγα γράμματα, δι' ὧν προητοιμάσθῃ κρείττον εἰς τὴν πατρίδα μέλλον, εἶναι ἄξιοι νὰ γνωρισθῶσι παρ' ἡμῶν καλλιώτερον. Οἱ ἄνδρες οὗτοι μετὰ τῶν ὁμοίων, καίπερ ζήσαντες εἰς καιροὺς ἀτυχεῖς οὗς τινες μετὰ φρίκης θέλομεν ἀναπολεῖ, οὐ κατεπιεσθέντες παντελῶς ὑπὸ τῆς βαρείας πολιτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀτμοσφαιρας, εἶναι φαινόμενα πολλῆς προσοχῆς ἄξια, ὡς παριστῶντα ὑπὸ μίαν μὲν ἐποψίν τὰς γηραιὰς ἄντας, αἵτινες ἀντέχουσαι εἰς λαίλαπας, σεισμούς κ. τ. κ. περιμένουσι τὸ ἔαρ ἵνα δώσωσι νέα σημεῖα ζωῆς. . . ὑπὸ ἄλλην δὲ ἐποψίν εἰκονίζοντα ἱερεῖς· σεβασμίους οἵτινες, ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην φυλάσσοντες καὶ περιποιούμενοι τοὺς σπινθηρας τῆς προγονικῆς παιδείας. . . καὶ κατωτέρω αὐτῶν δὲ, ἐν σκότῳ καὶ παραδύστω λαυθάνοντα, περιμένουσι τὸν ἀναδεξόμενον τὸ δίκαιον καὶ ἀξίεπανον τεῦτον ἔργον τοῦ ἐξιστορήσαι τὰ κατ' αὐτοὺς ἐπαξίως, βίους δηλ. περιστατικὰ καὶ συγγράμματα, ἐκδεδομένα καὶ ἀνεκδοτά, ὥστε καὶ τούτων ἢ ἄξια νὰ ἀναφανῇ καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς ἡμῶν εὐγνωμοσύνη μείζων νὰ δειχθῇ. Καὶ τοῦτο ἐλπίζομεν ὅτι ἐπὶ τὸ κρείττον θαιόντων τῶν τοῦ γένους πραγμάτων, ἐκτελεσθὲν θέλει ἐκπληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν καὶ πρόβρῃσιν τοῦ μακαρίτου Εὐγενίου.» Καίτοι δὲ τὴν εὐχὴν καὶ ἐπιθυμίαν ταύτην τοῦ τε Εὐγενίου καὶ Ἀσωπίου ἐξεπλήρωσε κατὰ γράμματα ὁ ἡμέτερος χαλκέντερος ὁμογενὴς Κωνσταντῖνος Ν-

Σάβας διὰ τοῦ ἐν τῷ 'Ροδοκανακίῳ διαγωνισματι βραβευθέντι συγγραμμάτι του: «Ἱστορία τῶν ἐν τοῖς γράμμασι διαλαμπάντων» κτέ., νομίζομεν ὅμως, ὅτι οὐκ ἄσκοποι εἶναι αἱ μονογραφαὶ περὶ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν καὶ ἀκριβῆς ἔρευνα καὶ ἀνάλυσις τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν, ἐξ ὧν ἀρκετὸν φῶς εἰς τὴν ἡμετέραν γραμματολογικὴν φιλολογίαν δύναται νὰ προκύψῃ καὶ νὰ ἐπιχυθῇ.

(ἔπεται συνέχεια)

Γ. Κ. Υ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΡΟΔΟΥ.

(συνέχεια καὶ τέλος)

Ἱστορικοὶ καὶ ποιηταὶ χορηγοῦσιν εἰς ἡμᾶς ἀφθόνοια ἀποδείξεις, ὅτι τὸ ῥόδον καὶ κατὰ τὴν σκοτεινότεραν περίοδον τοῦ Μεσαιῶνος δὲν εἶχε λησμονηθῆ ἔντελως. Ἐκ τῶν πολυαριθμῶν ἐθίμων, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευον εἰς τὸ νὰ καθιστῶσιν αὐτὸ ἀγαπητὸν καὶ νὰ τὸ διατηρῶσιν εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων, συλλέγομεν ὀλίγα. Καὶ ἐν πρώτοις δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν τὴν ἐορτὴν τῆς «Παρθένου τῶν ῥόδων» ἐν Σαλενσύ (Salency), ἣτις συνεστήθη ὑπὸ τοῦ Snt Medarbus ἐπισκόπου Νογον περὶ τὰ μέσα τῆς ἑκτῆς ἑκατονταετηρίδος· σκοπὸς αὐτῆς ἦτο νὰ θραβεύηται κατ' ἔτος ἡ ἀριστεύουσα παρθένος, διὰ στεφάνου ῥόδων καὶ εἴκοσι πέντε λιρῶν. Περιουσία κατελείθη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου, ἐκ τῆς ὁποίας ἐλαμβάνετο τὸ γέρας καὶ ἐπληρόνοντο τὰ ἔξοδα τῆς ἐορτῆς. Ὅμοιοι ἐορταὶ ῥόδων συνειθίζετο νὰ τελῶνται εἰς Canon Snt Sauveur, Nancy, Nantes καὶ πολλὰς ἄλλας Γαλλικὰς πόλεις.

Εἰς τὸ κοινοβούλιον τῆς Γαλλίας ἐγένετο τελετὴ τις ὀνομαζομένη le «Bailliee des Roses» τῆς ὁποίας ἡ ἀρχὴ, καθὼς καὶ ὁ καιρὸς τῆς καταργήσεως, εἶναι πάντῃ ἀγνωστος. Κατὰ τὴν ἐορτὴν ταύτην αἱ εὐπατριδαὶ τῆς Γαλλίας συνειθίζον νὰ προσφέρωσι τὴν ἀφοσίωσιν των εἰς τὸ κοινοβούλιον. Ἐν τῇ Προβηγκίᾳ ἡ ἀ. τοῦ Μαΐου ἐωρτάζετο πρὸς τιμὴν τῆς

βασιλισσῆς τοῦ μηνὸς ἐκείνου, ἣτις καλυπτομένη μὲ ῥόδα καὶ στεφάνους ἐκάθιζεν ἐπὶ θρόνου εἰς τὴν εἴσοδον τῶν κυριωτέρων διόδων, ἐνῶ οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἐστάμενοι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ θρόνου εἰσέπραττον φόρους πρὸς τιμὴν αὐτῆς παρ' ἑλῶν τῶν διαβατῶν.

Τὸ ῥόδον ἐχρησίμευε κατ' ἐξοχὴν ὡς ἔμβλημα τῶν οἰκοσήμεων πολλῶν ἡγεμόνων τῆς ἀρχαίας ἐποχῆς, ὡς τῶν ἡγεμόνων τῆς Αἰτίας καὶ τῶν δουκῶν τῆς Σαξωνίας. Τὸ λευκὸν ῥόδον τῆς Ὑόρκης καὶ τὸ ἐρυθρὸν τοῦ Λανκάστερ διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Ἱστορίᾳ. Ὁ Λουθηρός εἶχε ῥόδον εἰς τὴν σφραγίδά του. Πολλὰί πόλεις ἔλαβον τὸ ὄνομα των ἐκ τοῦ ῥόδου, π. χ. ἡ Rose-nau, ἡ Rosenthal, καὶ ἡ Rosenfeld. Τὸ ἔθιμον τῶν ἐλευθέρων τεκτόνων τοῦ νὰ στολιζῶσιν ἑαυτοὺς μὲ ῥόδα κατὰγεται ἀναμφιβόλως ἐκ τοῦ Μεσαιῶνος. Εἰς τὴν ἀξίνην τῆς μυστικῆς ἑταιρίας τοῦ Vehm ὑπῆρχεν ἡ εἰκὼν ἰππότου φέροντος ἐν τῇ χειρὶ κλάδον ῥοδωνιάς· καὶ ὅτουδῆποτε μέλος τι τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου σωματείου ἔδλεπε ῥόδον, ἔκλινεν ὅπως τὸ ἀσπασθῆ. Εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῆς αὐτῆς περιόδου μεγάλως διαπρέπει τὸ ῥόδον.

Ἡ τετάρτη Κυριακὴ τῆς τεσσαρακοστῆς ἦτο γνωστὴ ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Κυριακὴ τοῦ ῥόδου» τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ πάπας ἠυλόγει χρυσοῦν ῥόδον, τὸ ὁποῖον ἐπέλλετο ἢ εἰς ἐκκλησίαν ἢ εἰς ἐστεμμένην τινὰ κεφαλὴν. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιστάσει τὸ ῥόδον ἐθεωρεῖτο ὡς σύμβολον ὅτι ὁ πάπας ἀναγνωρίζει τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιώματα τοῦ πρὸς ὃν ἀπεπέλλετο. Οὕτως Ἀλέξανδρος ὁ Γ' ἔστειλεν ἐν τοιοῦτον ῥόδον εἰς Λουδοβίκον τὸν Μικρὸν, βασιλέα τῆς Γαλλίας· Οὐρβανὸς ὁ Ε' ἔδωκεν ἐν εἰς τὴν βασιλίαν τῆς Σικελίας Ἰωάνναν. Ὁ Ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας Φρειδερίκος, ὁ φίλος τοῦ Λουθηρου, ἔλαβεν ἐν καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ἐδβάρδος ὁ Η'. ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς πίστεως, ἐτιμήθη διὰ δύο τοιούτων ῥόδων. Κατὰ δὲ τὸ 1856 ὁ νούντιος τοῦ Πάπα ἐκόμισεν ἐν τοιοῦτον ῥόδον καὶ εἰς τὴν αὐτοκράτειραν Εὐγενίαν.

Εἰς μεταγενεστέρους χρόνους τὸ ῥοδόσταγμα ἐχρησίμευεν ἐν Γαλλίᾳ εἰς τὸ βῆπτισμα τῶν τέ-

κῶν τῶν εὐγενῶν· οἱ δὲ Μουσουλμάνοι τὸ μετεχειρίζοντο ἀφθόνοια εἰς τὴν ἐγκαινίαν τῶν τεμενῶν των. Ὑῶτω, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας, πρὶν ἢ μετατραπῆ εἰς τέμενος διὰ τὴν λατρείαν τοῦ Μωάμεθ, ἐπλήθη ὀλόκληρος μὲ ῥοδόσταγμα· καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὸ 1188 ὁ Σαλαδίνος δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν εἰμὴ ἀροῦ οἱ τοῖχοι ἐπλήθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον μὲ ἀρωματικὰ ὑγρά.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τριτχιλία εἶδη καὶ ποικιλίαι ῥόδου ἀναγνωρίζονται ὑπὸ τῶν ἀνθολόγων· ἀλλὰ τὰ διακριτικὰ σημεῖα πολλῶν ἐξ αὐτῶν εἶναι γνωστὰ μόνον εἰς τὸ ἐξηρηκμένον ὄμμα τοῦ εἰδημονος. Ἡ καλλιέργεια τοῦ ῥόδου ἔλαβε τὴν ἀνωτάτην αὐτῆς ἀνάπτυξιν ἐν Γαλλίᾳ· καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἔμωσ οὐχὶ ἀσήμαντος πρόοδος ἐγένετο ὡς πρὸς τοῦτο.

Ἡ μεγαλειτέρα ὄθησις πρὸς ἐπιμέλειαν τοῦ ῥόδου ἐδόθη παρὰ τῆς αὐτοκράτειρας Ἰωσηφίνης ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς παρουσίας ἑκατονταετηρίδος· αὐτὴ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Dupont, ἀρχικηπουρὸν ἐν Malmaison, τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ φυτεῖται ῥοδῶνα, ὅστις νὰ περιέχῃ τὰ σπανιότερα εἶδη διατεταγμένα κατὰ τὸ σχῆμα ἐκάστου γράμματος τοῦ ὀνόματός της. Ὁ Dupont ὑπῆρξε προσέτι ὁ ἰδρυτὴς τοῦ περιφήμου θερμοκηπίου τῶν ῥόδων ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Λουξεμβούργου, πρὸς βελτίωσιν τοῦ ὁποίου ἀκολούθως ὁ ἀκάματος Hardy εἰργάσθη ἐπὶ ἐν τέταρτον ἑκατονταετηρίδος.

Ἀξιολογώτερα τῶν λοιπῶν ἐν Γαλλίᾳ θερμοκηπίων εἶναι τὸ τῆς Ρουένης, τὸ τῆς Λυὸν καὶ τὸ τῶν Βερσαλλιῶν· ἐν τῷ τελευταίῳ βλέπει τις μικρὰς ῥοδωνιάς εἰκοσὶν ἕως τριακοντα ποικιλίαν παραχθεῖσῶν δι' ἐχρηκτρισεως. Ἐν Ἰταλίᾳ ὁ ῥοδὸν τῆς Βιλλαρέστης παρὰ τὸν Monga ἔχει μεγάλην φήμην· καὶ δικαίως. Πολλὰ νέα εἶδη εἰσῆχθησαν εἰς Ἀγγλίαν ἐνθα ἐπολλάπλασιασθήσαν.

Ὡς παράδειγμα τοῦ ἐκπληκτικοῦ ὕψους, ὅπερ δύνανται νὰ φθάσῃ ἡ ῥοδωνιά, δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν τὸ ἐν τῇ ἀνταποκρίσει τοῦ Zelter μετὰ τοῦ Goethe, ὅτι κηπουρὸς τις τῆς αὐλῆς ἐν Sans-souci εἶχε παρὰ τὴν οἰκίαν του ῥοδωνιάν τριακοντα ῥηνικῶν ποδῶν ὕψους· ἔπρεπε ν' ἀναβῆτε κλίμακα πενήτηκοντα

βαθμίδων ὅπως ἴδῃτε ἐκ τοῦ παραθύρου τὸ ἐξ ἀνθῶν μεγαλοπρεπὲς στέμμα τῆς· ἔτι μᾶλλον θαυμασται εἶναι αἱ πληροφορίαι τὰς ὁποίας ὁ Ἀββᾶς Berleze μᾶς δίδει περὶ Ἰταλικῆς τινος ῥοδωνιάς. Ἐν Caserta πλησίον τῆς Νεαπόλεως εἶδεν οὗτος ἐν ἔτει 1819 ἀκανθορροδέαν, ἣτις ἦτο πεφυτευμένη παρὰ τὴν ῥίζαν λεύκης, ἐχούσης ὕψος ἐξ ποδῶν, καὶ εἶχεν ἤδη φθάσει τοὺς ὑψηλοτέρους κλάδους τοῦ δένδρου ἐκείνου. Ἐν τινὶ διδλίῳ καλουμένῳ «Ροδῶν», εὐρίσκομεν περιγραφὴν γιγαντιαίας τινος ῥοδωνιάς, τῆς ὁποίας τὸ ὕψος εἶναι κατὰ μὴ περαιτέρω. Ἡ ῥοδωνιά αὕτη ὑψοῦται ἐν τῷ ναυτικῷ κήπῳ τῆς Τουλώνης· εἶναι περίπου τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐτῶν καὶ ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Bompland κατὰ τὸ 1813· κατ' ἀρχὰς ἐφυτεῦθη εἰς γάστραν ὅπου ἤρχισεν νὰ μαραίνηται· ἀλλ' ὅτε μετεφυτεῦθη εἰς τὸ ἔδαφος, ταχέως ἀνέλαβε καὶ ἠῤῥῆθη τόσον παραδόξως, ὥστε ἤδη εἶναι ὡς ἡ μεγαλειτέρα τῶν ῥοδωνιῶν τὰς ὁποίας γνωρίζομεν κατὰ τὸ 1833 τὸ στέλεχος τῆς ῥοδωνιάς ταύτης εἶχε περιφέρειαν κατὰ τὸ ἔδαφος ἐνὸς ποδὸς καὶ τριῶν δακτύλων· ἔκτοτε ἠῤῥῆθη εἰς δύο ποδᾶς καὶ ὀκτὼ δακτύλους· τὸ στέλεχος χωρίζεται εἰς ἐξ κλάδους, ὁ μεγαλιέτερος τῶν ὁποίων ἔχει δώδεκα δακτύλων περιφέρειαν· τὸ δένδρον τοῦτο καλύπτει μὲ τοὺς κλώνους καὶ τοὺς κλάδους τοῦ ὀλόκληρον τὴν ἐπιφάνειαν τεύχους· ἑβδομήκοντα καὶ πέντε ποδῶν μήκους, καὶ ὕψους δεκαπέντε ἕως δεκά ὀκτῶ· καὶ θὰ ἐξετείνετο περαιτέρω ἂν ὑπῆρχε θέσις. Περὶ τὰ μέσα τοῦ Ἀπριλίου ἀρχίζει ν' ἀνθῇ ἡ περίοδος τῆς ἀνθήσεως τῆς διαρκεῖ ἀκριβῶς μέχρι τῶν μέσων τοῦ Μαΐου καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πλουσιωτέρως αὐτῆς ἀνθήσεως καλύπτεται ὑπὸ 50,000 ἕως 60,000 ἀνθῶν· παριστᾷ δ' ἀληθῶς θελκτικὸν θέαμα εἰς τὰς ἑκατοντάδας τῶν ὁδοιπόρων, τοὺς ὁποίους ἡ φήμη τῆς προσελκύει· καὶ τὸν Ὀκτώβριον, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸν Δεκέμβριον, παράγει μεμονωμένα τινὰ ἀνθη.

Περὶ τῆς ἐκτάσεως τοῦ βασιλείου, ἐνθα ἡ βασίλισσα αὕτη τῶν ἀνθῶν ἀνάσσει, μανθάνομεν παρὰ διαφόρων φυσιοδίφων, ὅτι τὸ ῥόδον ἀνθεῖ μόνον μεταξὺ τῆς 29 καὶ τῆς 79 ἡς μοίρας τοῦ πλάτους· ἀλλὰ τοῦτο φαίνεται ἀνακριδές, καθὼς καὶ ἡ δια-

βεβαίως ότι η πατρὶς τοῦ ῥόδου πρέπει νὰ ζητηθῆ εἰς τὸν δυτικὸν Κούμασον μεταξὺ Ῥίου καὶ τοῦ Κουβάν· διότι τὸ ῥόδον αὐξάνει καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀδιακόπως ἐξ-απλοῦται. Πρέπει ὁμῶς νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶδη τινὰ ῥοδιῶν περιορίζονται εἰς στενότερα διαμερίσματα, καθότι πολλὰ δὲν αὐξάνουσιν εἰμὴ ἐπὶ τῶν ὄρεων ἢ εἰς μεμακρυσμένας τινὰς κοιλάδας. Οὕτως ἡ *Πολλιανή* (*Rosa Polliana*) εὐρίσκεται μόνον ἐπὶ τοῦ Λευκοῦ ὄρους ἐν Ἰταλίᾳ, ἢ τοῦ *Αυονίου* (*Rosa Lychnii*) μόνον εἰς μέρισμά τι τῆς Τεννέσσης (*Tennessee*), ἐνῶ ἡ *κυνορρόδεα* ἀνθεῖ ἀδιακρίτως ἐν Εὐρώπῃ, Ἀσίᾳ καὶ Ἀμερικῇ.

Ἡ Γερμανία, καίτοι δὲν εἶναι πλουσία εἰς ἰθαγενεῖς ῥοδιῶνας, ἀριθμεῖ ὁμῶς ἐνδιαφέροντά τινα εἶδη, ὅποια εἶναι ἡ κωνοειδής (*Rosa Auribata*), τῆς ὁποίας τὰ πλατέα καὶ ἄφθονα πέταλα εἶναι διατεταγμένα ἐν εἰδίᾳ ἀνοδοσέμῃ περὶ τὴν ὠσθήκην, καὶ ἡ ἀρουραία, (*Rosa argensis*) ἥτις συνήθως ὀρίθει μεγάλων καὶ ἐρυθρῶν ἀνθέων.

Τὰ ὄρη τῆς Ἑλβετίας καὶ αἱ Ἄλπεις εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον πλούσια εἰς ῥοδιῶνας ἰθαγενεῖς. Ἐκτὸς τῆς ἀγρίας φύεται ἐκεῖ ἡ Ἄλπιανή (*Rosa Alpina*), ἥτις χορηγεῖ πολυπέταλα ἐρυθρὰ ἄνθη καὶ διὰ τινος καλλιεργείας παρέχει ἱκανὸν ἀριθμὸν ποικιλιῶν. Ἡ ἀκανθόφυλλος (*Rosa spinulifolia*) φύεται ἐπίσης ἐκεῖ ἐν ἀφθονίᾳ καὶ παράγει ἐρυθρὰ ἄνθη λίαν ἀνοικτοῦ χρώματος καὶ μετρίου μεγέθους· τὸ στέλεχος καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ εἶναι ἀκανθώδη, ἀναδίδεται δ' ἐξ αὐτῶν ὁσμὴ τερεβίνθου, πρᾶγμα ἄξιον ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης. Μεταξὺ τῶν ῥοδιῶν τῶν Ἄλπεων δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν καὶ τὴν ἐρυθρόφυλλον (*Rosa rubifolia*) τὴν ὁποίαν τὸ μικρὸν καὶ ἐρυθρὸν στέλεχος, οἱ κλάδοι, τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη τῆς, ὄντα βαθυτάτου ἐρυθροῦ χρώματος, καθιστῶσιν ὠραιοτέραν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπέριου χλόης ἥτις τὴν περιβάλλει.

Νεώτερός τις βοτανικὸς ὑπελόγησεν ὅτι ὑπάρχουσι δεκαεννέα εἶδη ῥοδιῶν ἰθαγενῶν ἐν Γαλλίᾳ. Εἰς τοὺς μεσημβρινοὺς νομούς εὐρίσκεται ἐν ἀρβονίᾳ ἡ ἀγρία κυνορρόδεα (*Rosa eglatertia*) φέρουσα ἄνθη χρυσοειδῆ κλίνοντα εἰς τὸ βαθύ κίτρινον. Εἰς

τοὺς ἀμυώδεις νομούς τῆς μεσημβρίας ἀνθεῖ ἀρθῶνας ἡ ἀκανθώστατη (*Rosa spinosissima*)· τὰ ἄνθη αὐτῆς εἶναι λευκὰ καὶ ἐνίοτε ὑποκίτρινα· πολλὰ δὲ ὠραῖα ποικιλία παράγονται ἐξ αὐτῆς. Εἰς τὸ δάσος τῆς Ὠδέρνης καὶ εἰς τὰ Βόσγια ἡ κινάμωμος (*Rosa cinamomea*) εὐρίσκεται ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ· ἔλαβε δὲ τὸ ὄνομα τῆς οὐχὶ ἐξ εὐωδίας ὁμοιοζούσης· μετὰ τὸ κινάμωμον, ἀλλ' ἀπλῶς ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ στελέχους τῆς· τὰ ἄνθη τῆς εἶναι μικρὰ καὶ ἐρυθρὰ καὶ φύονται μεμονωμένα· ἡ βραχύφυλλος (*Rosa parosifolia*) ἢ συνήθης γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀγροτικῆ ῥοδέας, παράγει ὠραιοτάτας ἀνοδοσέμους ἀνθεῖς ἰδίως εἰς τὰ περίξ τοῦ Dijon κα φέρει ἄνθη μικρὰ καὶ πολυπέταλα ἐρυθροῦ χρώματος, τὰ ὅποια φύονται ἀνά ἐν· ἡ Γαλιτικὴ (*Rosa Gallica*) εἶναι ἐκ τῶν εἰδῶν ἅτινα παρέχουσι πολυἀριθμούς ποικιλίας παντὸς χρώματος· κυριώτερα τῶν ποικιλιῶν αὐτῆς εἶναι ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Προβιγκιανῆ (*Rosa provincialis*), τῆς ὁποίας τὰ ἄνθη δύνανται νὰ ῥῆναι λευκὰ ἢ ἐρυθρὰ, ἢ βυσσινόχροα. Εἰς τὰς ἀνατολικὰς κοιλάδας τῶν Πυρραίων φύεται θαψιῶς ἢ βυρορρόδεα, τῆς ὁποίας ποικιλία τις κατ' ἐξοχὴν ὠραία, καλλιεργεῖται ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μοσχοκαρυορρόδη.

Ἡ Ἀγγλία ἀριθμεῖ μόνον ἐξ εἰδῶν ῥοδιῶν μετὰ τῶν ἰθαγενῶν τῆς φυτῶν. Εἰς τὰ δάση τῶν βορειοανατολικῶν μερῶν φύεται ἡ βαθύχρους (*Rosa involuta*) μετὰ φύλλον χρώματος· βαθύς καὶ ἄνθη πλατέα ἐπὶ μὲν ἐρυθρὰ ἐπὶ δὲ λευκὰ. Ἐν τῷ ἄνθος τῆς ῥοδιῶνας ταύτης τριεῖς εἰς τὴν χεῖρα, ἀναδίδει λεπτὴν ὁσμὴν τερεβίνθου, ὅπερ ἀποδίδεται εἰς τὸ ὅτι ὁ θάμνος οὗτος φύεται συνήθως πλησίον πευκῶν καὶ ἐλατῶν. Εἰς τινὰς νομούς ἢ κεδροειδῆς (*Rosa sabini*), ἢ χυρῶδης καὶ ἡ κυνορρόδεα αὐξάνουσι πλουσιοπάρως τὰ ἄνθη τῆς χυρῶδους, ἅτινα εἶναι ἡ ἐρυθρὰ ἢ λευκὰ, φύονται ἀνά ζεύγη. Τὰ περίξ τοῦ Βελγίου (*Bellast*) παρέχουσι τὴν μικρὰν Ἰβερικὴν (*Rosa Hibernica*) διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ὁποίας βοτανικὸς τις ἔλαβε γέρας πεντήκοντα γυνεῶν, ὡς νὰ ἦτο αὕτη πρᾶγματι νεοῖ ἰθαγενεῖς φυτῶν.

Εἰς τὰ ἀπομακρυσμένα βορειοανατολικά μέρη τῆς Εὐρώπης ἐν τινὶ νήσῳ, τοσοῦτον γυμνῇ ἔλασθη-

σως, ὥστε οἱ κατοικοὶ τρέφουσι τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ἵππους τῶν μὲ ξηραὺς ἰχθύες, εὐρίσκουмен τὴν σκωριοχρουν (*Rosa rubiginosa*) μετὰ τὸ ὠραῖον ποτηριοειδὲς ἄνθος τῆς, ὅπερ φύεται μεμονωμένον. Εἰς τὴν Λαπλανδίαν ὑπὸ στρώματα χιόνος ἀνοῦσι τὰ μικρὰ, σκληρὰ καὶ εὐωδέστατα ἄνθη τῆς Μαγιαλιάς (*Rosa majalis*), τῆς ὁποίας θελκτικὸν τι εἶδος εἶναι ἰθαγενὲς τῆς Σουηδίας καὶ δύο ἄλλα τοῦ Σκανδιναυικοῦ βασιλείου. Ἐκεῖ προσέτι, ἔεται ἡ ὑπερυθρὸς (*Rosa rubella*) μετὰ ἄνθη λίαν βαθύς ἐρυθροῦ χρώματος.

Ἐπιστρέφοντες ἤδη εἰς τὸ νότιον μέρος εὐρίσκουмен διάφορα ἀξιοσημείωτα εἶδη ῥοδιῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ. Ἡ Πολινιακὴ (*Rosa poliniana*) μετὰ τὰ ὠραῖα καὶ μεγάλῃ πορφυρὰ ἄνθη τῆς, τὰ ὅποια φύονται ἀνά δύο ἢ τρία ὁμοῦ, δύναται νὰ εὐρεθῆ ἐν ἀρβονίᾳ παρὰ τὴν Βερώνην. Ἡ Βυρορρόδεα καὶ ἡ Ἰσπανικὴ (*Rosa Hispanica*) αὐξάνουσι ἀφθῶνως ἐν Ἰσπανίᾳ· ἡ τελευταία δὲ παράγει ἄνθη ἐρυθροῦ ἀνοικτοῦ χρώματος τὰ ὅποια ἀνοῦσι τὸν Μαῖον· ἡ ἀειανθῆς (*Rosa simperflorens*) εἶναι λίαν κοινὴ εἰς τὰς Βαλεαρίδας καὶ φύεται ἐκεῖ ἀγρία ὅπως καὶ ἐν Βαρβαρίᾳ· τὰ λαμπρὰ πράσινα φύλλα τῆς διακρίνονται μετὰ τῶν ἀνθέων τῆς, τὰ ὅποια εἶναι μικρὰ πολυἀριθμα καὶ ἀσυνήθους εὐωδίας.

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ εἰς τὰ μεθόρια τῆς Σαχάρας καὶ εἰς τὴν πεδιάδα τὴν κάτωθεν τῆς Τύνιδος ἀπαντᾶται μόνον ἡ Βυρορρόδεα, τῆς ὁποίας τὰ λευκὰ ἄνθη διαχεύουσι τὴν ζωηρὰν εὐωδίαν τῶν κατὰ μῆκος καὶ πλάτος το θελκτικὸν τοῦτο εἶδος εὐρίσκεται προσέτι ἐν Μαρρόκῳ, Μογαδδῶρ, Μαδέρᾳ, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ἡ Κυνορρόδεα προσέτι, ἥτις πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης εὐρίσκεται, ἐλαστάνει ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ εἰς τὸ Αἰγυπτιακὸν ἔδαφος. Ἡ Ἀβυσσινιακὴ (*Rosa Abyssinica*) ἀνεκαλύφθη ἄρτίως ἐν Ἀβυσσινίᾳ· εἶναι ἀειθαλῆς καὶ φέρει ἐρυθρὰ ἄνθη.

Ἡ Ἀσία ἔχει μεγαλύτερον ἀριθμὸν εἰδῶν καὶ ποικιλιῶν ἢ ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ κόσμου· κατὰ τὰς νεωτάτας ἐρεῦνας τριάκοντα ἑννέα εἶδη δύνανται νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τῆς σφαίρας, ἐκ τῶν ὁποίων δεκαπέντε ἀνήκουσι εἰς μόνην τὴν Κίναν· πρῶτον πάντων εἶναι ἡ ἀειανθῆς, ἥτις ἔχει τὰ

φύλλα τριμερῆ καὶ παράγει εὐωδέστατα ἄνθη· ταῦτα δὲ εἶναι ὠχροῦ ἐρυθροῦ χρώματος καὶ ὅτε ὁ καλυξ εἶναι ἡμιανεφγμένος φαίνεται κατ' ἐξοχὴν ὠραῖος· ἡ Σινενσία (*Rosa sinensis*) ἐθεωρήθη ὑπὸ τινῶν βοτανικῶν ὅτι εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τὴν προηγουμένην· ἀλλ' αὕτη θάλλει καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ ἔχει ἀσυγκρίτως λαμπρότερα χρώματα· ἡ Λαυρεντιανὴ (*Rosa Lauenciana*) εἶναι ὠραῖος θάμνος τριῶν ἕως πέντε δακτύλων ὕψους· ἀφ' ἑτέρου ἡ πολυανθῆς (*Rosa multiflora*) φθάνει εἰς ὕψος δεκαπέντε μέγρι δεκαοκτῶ ποδῶν καὶ παράγει μικρὰ ἄνθη ὠχροῦ ἐρυθροῦ χρώματος, πολλὰ τῶν ὁποίων τετραγμένα ὄντα καθ' ὀμίλους εἰς τὸ αὐτὸ στέλεχος σχηματίζουσι θελκτικωτάτας ἀνοδοσέμους. Αἱ ἀκανθόρροδεα ἐκτείνουσι τοὺς μακροὺς λεπτοὺς καὶ εὐκάμπτους κλάδους τῶν ἐπὶ τῶν θράχων καὶ τῶν βουνῶν καὶ παράχουσι μέγαν ἀριθμὸν ἀνθυλλίων πολυπετάλων, χρώματος λευκοῦ κλίνοντος εἰς τὸ ὑποκίτρινον· τὰ ἀνθυλλία ταῦτα διακρίνονται ἐκ τῆς εὐωδίας τῶν, ἥτις ὁμοιάζει μετὰ τὴν τοῦ Ἰου τοῦ Κινέζου κηπουροῦ ἢ προσφιλεῖς ῥοδιῶνα εἶναι ἡ μικρόφυλλος (*Rosa microphylla*) ἢ κατὰ τὴν γλώσσαν τοῦ Haig tong Kong. Αὕτη παράγει ἄνθη μικρὰ ἐρυθρόφαια καὶ φύλλα ἀσυνήθους τρυφερότητος. Ἡ Κογχικίνα κειμένη μετὰ τῆς 10ης καὶ 12ης μοίρας τοῦ πλάτους ἔχει ὅλα τὰ ῥόδα ἅτινα φύονται ἐν Κίνα· ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ἄλλα τινὰ τὰ ὅποια εἶναι ἰθαγενῆ αὐτῆς· ἔχει τὴν λευκὴν (*Rosa alba*), ἥτις δύναται νὰ εὐρεθῆ καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἄνω Ἰταλίᾳ, καὶ τὴν ἀκανθώστατην (*Rosa spinosissima*), ἥτις παράγει ζωηροτάτου χρώματος ἄνθη. Ἡ Ἰαπωνία ἔχει ὅλας τὰς ῥοδιῶνας τῆς Κίνας, ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ τὴν βυτιδώδη (*Rosa rugosa*), τῆς ὁποίας τὰ ἄνθη εὐόμενα μεμονωμένα ἔχουσι ὁμοιότητα μετὰ τὰ ῥόδα τῆς Καμτσιάτσας.

Αἱ νοτιώτεροι χώροι τῆς Ἀσίας καὶ ἰδίως αἱ Ἰνδία παρουσιάζουσι πολλὰ ὠραῖα εἶδη εἰς τὸν ἐρευνητὴν. Ἐξ τούτων ἀνήκουσι εἰς τὸ βόρειον τῆς Ἰνδοστανῆς· δύο δὲ δύνανται νὰ εὐρεθῶσιν καὶ ἐν Κίνα καὶ βύο ἐν Νεαπόλει· ἡ τοῦ Λυελίου ῥοδιῶνα (*Rosa Liellii*) διακρίνεται διὰ τὸν πλοῦτον τῶν ἀνθέων τῆς, τὰ ὅποια εἶναι γαλακτόχροα καὶ ἀνοῦσι καθ' ὅλον

τὸ φθινόπωρον. Ἡ ἐπίσης λευκὴ τοῦ Βρυωνίου (*Rosa Brunonii*) τιμᾶται μεγάλως μεταξὺ τῶν ῥοδιωνίων τῆς Ἰνδίας· ἔτι πλησιέστερον τοῦ ἰσημερινοῦ ἀπαντῶμεν τὴν μακροφύλλον (*Rosa makrophylla*), ἣτις καθ' ὑπερβολὴν ὁμοιάζει μὲ τὴν τῶν Ἀλπεων, φέρουσα λευκὰ ἄνθη, τῶν ὁποίων τὰ ἄκρα ἔχουσιν ἐρυθρὰ στίγματα· τὰ θερμὰ διαμερίσματα τὰ περίξινου κόλπου τῆς Βεγγάλης καλύπτονται πλουσίως κατὰ τὸ ἔαρ ὑπὸ λευκῶν ῥόδων, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσιν ἐν ἀφρονίᾳ καὶ ἐν Κίνα· τὰ ἄνθη τῆς πεπλούχου (*Rosa involuerata*) φύονται μεμονωμένα, εἶναι λευκὰ καὶ περιβάλλονται μὲ περιθέραιον τριῶν ἢ τεσσάρων φύλλων ἐκ τοῦ μέσου τῶν ὁποίων φαίνονται ἐξερχόμενα. Εἰς τὰ δάση τὰ σχηματιζόμενα ὑπὸ τῆς ἀειανθοῦς, ἐνεδρεύουσι πρὸς λείαν αἱ τίγρεις καὶ οἱ κροκόδειλοι τῶν κοιλάδων τοῦ Γάγγου. Εἰς τοὺς κήπους τῆς Κανδαχάρης, τῆς Σαρμακάνδης καὶ τοῦ Ἰσπαχάν ἢ δεινδροειδῆς (*Rosa arboorea*) καλλιιεργεῖται ἐν ἐκτάσει ὁ θάμνος οὗτος φθάνει εἰς μέγιστον ὕψος, καθ' ὃλον δὲ τὸ ἔαρ καλύπτεται ὑπὸ λευκῶν ἀνθέων ζωηροτάτης εὐωδίας. Ἡ ἀκίρροδέα (*Rosa berberifolia*) εἶναι ἰθαγενὴς τῶν νομῶν ἐκείνων καὶ τόσον διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλλα εἶδη, ὥστε βοτανικοὶ τινες διατάξουσι νὰ τὴν θεωρήσωσιν ὡς ῥοδιωνίαν· τὰ πέταλα τοῦ ἄνθους αὐτῆς εἶναι κίτρινα ἔχοντα τὰ κατώτερα ἄκρα αὐτῶν ἐστιγμένα μὲ βαθύτατον βύσσινον χρώμα.

Εἰς τὴν ἀνωτάτην ἐσχάτην τῆς δυτικῆς Ἀσίας ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ θειόχρους (*Rosa sulphurea*) ἀκτινοβολεῖ διὰ τῶν κίτρινων ἀνθέων τῆς ἐκ τῶν νοτιοδυτικῶν νομῶν τῆς Ἀσίας, οἵτινες λέγεται ὅτι ὑπῆρξαν ἢ πατρὶς τοῦ ῥόδου, λαμβάνομεν τὴν ἐκατόφυλλον ἢ τὴν βασιλοισσαν ὄλων τῶν ῥοδιωνίων ὅσαι ἐξυμνήθησαν ὑπὸ τῶν ποιητῶν πάσης ἐποχῆς καὶ παντὸς λαοῦ· ἡ ἀγρία (*Rosa foetida*) μὲ τὰ μεγάλα ἐρυθρὰ ἄνθη τῆς καὶ τὸ ἀκανθώδες γέλεχος τῆς, αὐξάνει ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκατοφυλλοῦ καὶ ἡ κοιορτώδης (*Rosa pulverulenta*) κοσμεῖ τὰς ἀκρωφείας τῆς Καυκασιακῆς σειρᾶς Νορζάνης.]

Ἡ Σιθέρια ἐν τῇ βορείῳ Ἀσίᾳ εἶναι ἡ πατρὶς τῆς μεγαλανθοῦς (*Rosa grandiflora*) μὲ τὰ ποτηριοειδῆ ἄνθη τῆς καὶ τῆς Καυκασιακῆς (*Rosa caucasa*)

μὲ τὸν σαρκώδη καρπὸν τῆς. Εἰς τὰ ἄκρα τῶν Καυκασιακῶν ἐπαρχιῶν εὐρίσκομεν ὑποκίτρινον ποικίλαν τῆς τελευταίας ταύτης ῥοδιωνίαν, τῆς ὁποίας τὰ μικρὰ ἄνθη φαίνονται εὐχρηστούμενα εἰς τὴν μοναξίαν· περαιτέρω πρὸς τὴν Πολικὴν θάλασσαν παρὰ τὴν σειρὰν τῶν Οὐραλῶν αὐξάνει ἢ προαναφερθεῖσα ὑπέρυθρος τῆς ὁποίας τὰ χρώματα ποικίλλουσι πάντοτε μεταξὺ τοῦ βυσσινωδαροῦς τοῦ ἀνοικτοῦ ἐρυθροῦ, καὶ ἄλλου τινὸς χρώματος σχεδὸν ἀχρώου· ἔτι περαιτέρω πρὸς βορρᾶν αὐξάνει ἢ ἀκιδώδης (*Rosa acicularis*) μὲ ὠχρὸν ἐρυθροῦ ἄνθος, ἀνθοῦν μεμονωμένον· δέκα ἢ δώδεκα ἄλλα εἶδη ἀνθοῦσιν ἐν τῇ Ἀσιατικῇ Ῥωσίᾳ· οἱ Tunguses κατασκευάζουσι προσφιλές τι ποτὸν μὲ τὰ φύλλα τῶν ῥόδων καὶ οἱ Tschuwassches τὸ ἰριχ τῶν, εἶδος εἰδιώλου μὲ στελέχη ἀγρίων ῥοδιωνίων.

Στρέφοντες ἤδη ἐκ τῆς ἐρημίας τῆς Βορείου Ἀσίας καὶ μεταβαίνοντες διὰ τῶν Ἀλεουτιανῶν εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν ἀπαντῶμεν πρώτην πασῶν τὴν θελκτικὴν (*Rosa blanda*) εἰς τὰ παγωμένα διαμερίσματα τῆς Πολικῆς θαλάσσης. Ἀμέσως μετὰ τὴν τῆξιν τῆς χιόνος εἰσοτε μάλιστα καὶ ἐνῶ ἡ χιών ὑπάρχει εἰσέτι, ἡ ῥοδιωνία αὐτὴ παράγει τὰ ἄνθη τῆς, ἅτινα εἶναι ἐρυθροῦ χρώματος κλίνοντος πρὸς τὸ ὠχρὸν. Τὸ φυτὸν τοῦτο εἶναι ἴδιον τῶν τραχειῶν ἐρήμων αἰτίνες κεῖνται μεταξὺ τῆς 70ης καὶ 75ης μοίρας τοῦ πλάτους. Πλησιέστερον τοῦ πόλου, εἰς τὰς ἄκτας τοῦ Οὐδσῶνος, εὐρίσκειται ἡ ῥοδιωνία (*Rosa para*) τῆς ὁποίας τὰ πολυπέταλα καὶ ὠχρὰ ἄνθη, φερόμενα καθ' ὁμίλους, παρουσιάζουσι θελκτικὸν θέαμα κατὰ τὸ ἔαρ. Ἡ Νέα Φουτλανδία καὶ ἡ Λαβραδορὶς ἐκτὸς τῶν δύο τούτων εἰδῶν ἔχουσι καὶ τὴν μελιόφυλλον (*Rosa feaxinifolia*) φέρουσαν ἀνθόλλια θαθέος ἐρυθροῦ χρώματος, τῶν ὁποίων τὰ πέταλα ἔχουσι σχῆμα καρδίας· διεσκορπισμένην δὲ κατὰ τὰ παράλια ἀπαντῶμεν τὴν Νινίταν (*Rosa ninita*) θάμνον χθαμαλὸν μὲ ἀνθόλλια ποτηριοειδῆ θαθέος χρώματος, διὰ τῶν ὁποίων οἱ Ἑσκιμῶοι κοσμοῦσι τὴν κόμην καὶ τὰ φορέματά των.

Αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι ἔχουσιν ἀφρονίαν εἰδῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὀλίγα μόνον θ' ἀντὶφῶμεν. Εἰς τὰ ἔλη τῆς Καρολίνας ἐν μέσῳ τῶν καλάμων καὶ τῶν

σχοίνων αὐξάνει ἡ διγλάμπουσα (*Rosa lucida*) μὲ πλουσίους ὀμίλους ἀνθέων. Εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Μισουρή ἢ μεγαλοπρεπῆς τοῦ Οὐδσίου (*Rosa Wodsi*) καὶ εἰς τὰ περίξιν ἔλη ἢ Εὐφρατίνα (*Rosa ephratina*) ἣτις ὁμοίως δὲν ἀνέχεται μεταφύτευσιν ἐκ τῶν τελμάτων ἐνθα φύεται εἰς τὸ ἔδαφος τῶν κήπων μὲ πολυπέταλα ἄνθη ἐρυθροῦ χρώματος κλίνοντος εἰς τὸ ὠχρὸν. Ἀφίνοντες ἤδη τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν καὶ τὰς βαλτώδεις σαβάνας, εὐρίσκομεν εἰς τὰ δάση τὴν ἀναπεπταμένην (*Rosa diffusa*), τῆς ὁποίας τὰ ἐρυθρόλευκα ἄνθη φύονται τὸ φθινόπωρον ἀνὰ ζεύγη. Εἰς τὰ ἀνώτερα διαμερίσματα τῆς Πανσυλδανίας ἀνθεῖ ἡ ὀλιγανθῆς (*Rosa parviflora*) μικρὸς θάμνος μὲ ἀνθόλλια ἡμιανωφωμένα λεπτοῦ ἐρυθροῦ χρώματος· αὐτὴ εἶναι ἐν ἐκ τῶν ὠραιότερων εἰδῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλ' ἀνθίσταται ἰσχυρῶς εἰς πᾶσαν καλλιέργειαν ἢ ἐπέκτασιν. Εἰς τὰ δάση τῆς Πανσυλδανίας ὁμοίως φύεται ἡ πυκνὴ *Rosa striata* καὶ ἡ πυρακανθόφυλλος (*Rosa rubifolia*) ἑκατέρω μὲ ἐρυθρόλευκα ἄνθη.

Μεταξὺ τῶν ἀνθέων τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἡ τοῦ Μοντεζούμα (*Rosa Mondezuma*) εἶναι λίαν ἐπίσημος· φέρει ἄνθη ἐρυθρὰ ἀποκλίνοντα εἰς τὸ φαιὸν καὶ ἔχοντα ζωηροτάτην εὐωδίαν· εἶναι δ' ἄνευ ἀκανθῶν καὶ ἀνθεῖ λίαν πλουσίως ἐπὶ τῶν μαλακωτάτων ὑψωμάτων τῆς Σιορράς Βεντόζας παρὰ τὸν Ἅγιον Πέτρον ἐν Μεξικῷ, καὶ ἀνεκαλύφθη κατὰ πρῶτον ὑπὸ τῶν Humboldt καὶ Bonpland. Ἡ πόλις τοῦ Ἅγιου Πέτρον κεῖται κατωτέρω τῆς 19ης μοίρας τοῦ πλάτους, ὅπερ ἀντιφάσκει πρὸς τὴν θεωρίαν τῶν βοτανικῶν ἐκείνων οἵτινες λέγουσιν ὅτι ἡ ῥοδιωνία δὲν φύεται κατωτέρω τῆς 20ης μοίρας.

Ὅταν ξένος τις, δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν εἰσέλθῃ κατὰ πρῶτον εἰς οἶκον τινὰ τοῦ Σαιντιάγου ἐν Χιλῇ, «ἡ οἰκοδόμοισιν τῶν προσφέρει ῥόδον ὡς σύμβολον τοῦ καλῶς ὠρίστα.»

Ὁ λυτρωτὴς τοῦ κόσμου ἐτίμησε τὸ ῥόδον μεταχειρισθεὶς αὐτὸ ὡς ἔμβλημα τῆς τελειότητος καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ. — «Εἶμαι λέγει, τὸ ῥόδον τοῦ Σαρῶν» 1) Ὁ πλήρης θρίαμβος τοῦ Εὐαγγελίου του

ἀπετυπώθη διὰ τῆς ἐμφαντικῆς ἐκφράσεως, ἣτις ἀναγγέλει ὅτι «τότε ἀνθήσει ἡ ἔρημος ὡς ῥόδον» 2).

(Leisure Hour)

Ὀυρανία Θ. Τιμαγένης.

Ἡ ΔΙΟΥΤΣΑ

ἢ Ἑλληνικαὶ σκηναί.
(συνέχεια καὶ τέλος)

Ὁ Σπυριδίων ἦτο πτωχὸς· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀνεχάτιζε τὴν νεανικὴν καρδίαν τῆς Διονύσιας· αἰσθημα ὅλων διαφόρου φύσεως τὴν ἐκαστὰ προφυλακτικὴν καὶ συγχρόνως τὴν ἐτάραττε καὶ τὴν ἀπεμάκρυνε αὐτοῦ. Ἡσθάνετο ἑαυτὴν ἀλληλοδιαδόχως ἐλκομένην καὶ ταραττομένην ὑπὸ τὸ ἐλέμμημα του, οἱ εὐμενεῖς λόγοι ἀπέθνησκον ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς καὶ οὐδέποτε ἡ στιγμή τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἦνυσε τὰς ψυχὰς των. Ὁ Σπυριδίων τῆ ἠρῆσκε καὶ τῆ ἀπῆρῆσκε ταῦτοχρόνως· ἕνεκα τοῦ χαρακτῆρός του, τὸν ὁποῖον ἡ παιδικὴ κρίσις αὐτῆς δὲν ἐδύνατο νὰ ὀρίση.

Ἀναμιθόλως ὁ Σπυριδίων εἶδε πολλὰ εἰς τὰ ταξείδια του. Ἰσως ἐγνώρισε μεταξὺ τῶν χαμηρῶν καὶ αἰσχυρῶν ναυτῶν καὶ τῶν διεφθαρμένων ἀνθρώπων τινὰς, οἵτινες τῷ ἐνέπνευσαν τὴν δυσπιστίαν. Τὸ μέτωπόν του δὲν παρουσίαζε τὴν ἠρεμίαν ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν κέκτηται ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις πάντοτε ἔζησε μεταξὺ τῶν οἰκείων του. Ἡ Διονύτσα ἐφοβεῖτο χωρὶς νὰ ἐννοῇ δια τί, δι' ὃ μετὰ μεγάλῃς ἀνησυχίας ἤκουσε τὴν ἐπάνοδον τοῦ Σπυριδίωνος καὶ μολονότι πάντοτε τὸν ἐβλεπε γλυκῶν καὶ ἡμερον πλησίον τῆς, οὐδόλως ἠγνόει ὅτι ἐδύνατο νὰ καταληφθῇ ὑπὸ μακρινῶν βίας καὶ διὰ τοῦτο ἔτρεμεν. Ἦδη ὁμοίως ἠσθάνετο θαθεῖαν συμπαθειαν πρὸς αὐτὸν ὅτι τὸν εἶδε τοσοῦτον ἀλλοιωθέντα. Δὲν ἐδύνατο νὰ ὑποφῆρη τὴν

Βουλγάταν. Κατὰ δὲ τοὺς Ὁ'· «Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, κρῖνον τῶν κοιλάδων». Σ. Μ.

2) Ἡσαίου Κεφ. XXXV κατὰ τὴν Βουλγ. Κατὰ τοὺς Ὁ'· «καὶ ἀνθίστω (ἔρημος) ὡς κρῖνον. Σ. Μ.

1) Ἄσμα Ἀσμάτων. Κεφ. Β. στιχ. 1 κατὰ τὴν

θέαν, δι' αὐτὸς ὁ τόσον ἀγχιθὸς, ὁ τόσον γενναῖος, αὐτὸς, ὃν ἐπεθύμει νὰ ἐβλεπεν εὐτυχῆ, ἔπασχε ν' ἐνεκεν αὐτῆς καὶ ἔπασχε χωρὶς νὰ παραπονηθῆται, ἐν ᾧ αὐτὴ δὲν ἐδύνατο νὰ κατευνάσῃ τὴν λύπην του.

Ἐσπέραν τινὰ αἱ δύο οἰκογένειαι, ἡ τοῦ Σπυρίδωνος καὶ ἡ τοῦ Κωνσταντίνου κατέβησαν εἰς τὸν κόλπον ἰνα ὑποδεχθῶσιν οἰκονὸν συγγενῆ. Ἐκεῖ κατὰ πρῶτον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ὁ Σπυρίδων συνήντησε τὴν Διονύτσαν καὶ συνωμίλησαν. Ἡ Διονύτσα ἐξεπλάγη ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τῆς φωνῆς του, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ τῷ κάμῃ οὐδεμίαν παρατήρησιν καὶ ἀπεμακρύνθη χωρὶς νὰ τῷ ἀπευθύνῃ λόγον, [χωρὶς μαλίστα νὰ τὸν ἀτενίσῃ. Ἄλλ' ἔπειτα μετενόησε καὶ τῇ ἐπήλθε τὸ αἶθημα τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἀγνῆς καὶ ἀδόλου ἀγάπης, τὴν ὁποῖαν ἐφοβεῖτο νὰ ἐκφρασθῇ. Ὡς πόσον ἐπεθύμει νὰ δύναται νὰ τῷ εἴπῃ σιγαλῶς, ὡς τὴν πλέον ἀγῆν προσευχῆν.

«Σπύρο σὲ ἐξορκίζω μὴ μὲ ἀγαπᾷς, μὴ μὲ ἀγαπᾷς τοιουτοτρόπως.»

Τινὲς ἐξήτησαν ἰνα ἡ Διονύτσα ψάλλῃ ἔν ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀσμάτων τῆς χώρας, δι' ἧς ἡ γλυκεῖα καὶ ἔντονος αὐτῆς φωνὴ ἐφαίνετο ὅτι ἐπλάσθη. Ἡ Διονύτσα ἐτοποθετήθη πρὸ τῶν ἀκροατῶν τῆς, στρέφουσα τὰ νῶτα πρὸς τὴν θάλασσαν, ἥς τὰ κύματα ἐξῆπλοῦντο μέχρι τῶν ποδῶν τῆς. Τὸ ἄσμα, ὅπερ ἐξέλεξεν ἦν ἐν ἐκ τῶν θλιβερῶν ἐκείνων καὶ ψαλμωδικῶν ἀσμάτων, τῶν ὁποῖων ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐνοήσωμεν τὴν ὑψίστην ποιήσιν καὶ ὠραιότητα, ὅτε τὰ ἀκούομεν μακρὰν τοῦ κυανοῦ κόλπου, τοῦ γλαυκοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν πρασίνων ὀρέων, ἅτινα τὰ ἐνέπνευσαν. Σιγῇ ἐπεκράτει. Ἐκαστος ἤκουε χωρὶς νὰ ποιῇ λόγον περὶ τῆς ἀκαταβλήτου μαγείας, ἥτις τὸν ἐκυρίευσεν ἐκ τῆς θλιβερᾶς ἐκείνης· μελωδίας, ἥτις ἐπαλλε μόνη, ὡς τὸ τελευταῖον ἄσμα τοῦ πτηνοῦ ἐν τῇ ἐρημίᾳ τῆς νυκτός. Ἡ Διονύτσα ἐφαίνετο ὠραιότερα ἢ ἄλλοτε, διότι ψάλλουσα ἦτο ὠχρὰ καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῆς ὀφθαλμοί, ἐμψυχωθέντες ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἐδίδον εἰς τὸ ἦδη τόσον καθαρὸν πρόσωπόν τῆς γλυκύτητα Σπαραφέμ. Ὁ Σπυρίδων θεωρῶν αὐτὴν, ἠσθάνθη τὰς ὀλίγας δυνάμεις, ἅτινες τῷ ἔμενον, νὰ τὸν ἐγκαταλείψωσιν. Ἦκουεν, εὐρισκόμενος ἐν ὀδυνηρᾷ ὄνειροπολήσει καὶ, ὅτε ἐν μέσῳ τοῦ ἄσματος ἡ Διονύτσα

συνήντησε τὰ βλέμματά του, ἔβριξεν ἰδοῦσα δύο δάκρυα νὰ κυλῶνται ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτοῦ. Κατέβιδασε τὴν κεφαλὴν ἰνα τελειώσῃ τὸ ἄσμα τῆς χωρὶς νὰ τὸν βλέπῃ, ἀλλ' ὅτε, δὴς ἄντος τοῦ ἡλίου, πάντες ἐπανελάβον ἀνὰ δύο τὴν ὁδὸν τὴν ἀγούσαν πρὸς τὸ χωριὸν, αὐτὴ καὶ ὁ Σπυρίδων ἔμειναν τελευταῖοι βαδίζοντες ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου.

— Ἦθελον νὰ σοὶ ὀμιλήσω, Σπυρίδων, εἶπεν αὐτῇ βραδύνουσα ὀλίγον τὸ εἶμαί τῆς. Ἀφ' οὗτου ἐπέστρεψας δὲν σὲ ἐβλέπω σχεδὸν ποτὲ καὶ δὲν εἶσαι πλέον ὁ αὐτός. Ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν, αὐτὴ ἐπανελάβε μετὰ συγκινήσεως.

— Ναι! γνωρίζω ὅτι πάσχεις. Σπύρο σὲ ἰκετεύω μὴ θλίβεσαι τόσον, διότι μὲ κάμνεις νὰ λυποῦμαι καὶ ἐγὼ πολὺ. Σπύρο, πτωχέ μου Σπύρο, ἀκούσον με δὲν εἴμεθα πλέον φίλοι ὅπως ἄλλοτε; Μὴ λυπεῖσαι λοιπόν.. Ἔστω σὲ ἀγαπῶ πολὺ καὶ θὰ σὲ ἀγαπῶ πάντοτε, ἀλλὰ μὲ τὴν συμφωνίαν, εἴτι δὲν θάῃσαι μελοχολικός. Δὲν ἔχει οὕτω Σπύρο;

Καὶ ἔλαβε τὴν χεῖρά του.

Ἁ Σπυρίδων ἔκλαυσε καὶ κατὰ πρῶτον ἤδη οἱ γλυκεῖς λόγοι τῆς Διονύτσας ἐπροξένησαν ἐντὸς τοῦ στήθους τοῦ ἀληθῆ ἐκρηξίν τῶν πρὸ πολλοῦ κρατηθέντων λυγμῶν. Ἦσθάνθη τὴν χεῖρά τῆς ἐντὸς τῆς ἰδικῆς του, καὶ ταυτοχρόνως ἤκουσε τὴν ἠχὴ τῶν τελευταίων λόγων τῆς «Σὲ ἀγαπῶ πολὺ καὶ θὰ σὲ ἀγαπῶ πάντοτε».

Τότε αἰφνιδίως οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου τοῦ ἠγλοιώθησαν, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐξηκόντησαν φλόγα ἰκανὴν νὰ ξηράνῃ τὰ δάκρυά του, καὶ ἐπανελάβε τὴν χεῖρα τῆς Διονύτσας. Εἶτα ῥίγων ἐκ τοῦ πάθους καὶ τῆς ὀργῆς καὶ ἀνευρίσκων τὴν ἐνεργητικὴν θέλησίν του ἀνέκραξεν ὑποκώφως.

— Ναι, θὰ μὲ ἀγαπήσῃς καὶ θὰ μὲ ἀγαπήσῃς πολὺ· διότι καὶ ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ καὶ πρέπει νὰ τὸ γνωρίζῃς. Ναι θὰ μὲ ἀγαπήσῃς ἀλλ' ἔχει ὡς ἀδελφὸν ἢ ὡς φίλον ἀλλὰ ὡς . . . πλειότερον παντὸς ἄλλου ἐν τῷ κόσμῳ. Τὸ αἰσθάνομαι καὶ τὸ θέλω ἰνα τοῦ λοιποῦ ἀνήκῃς εἰς ἐμέ, εἰς ἐμέ καὶ μόνον.

Τότε ἡ Διονύτσα ἐφοβήθη καὶ ἠθέλησε νὰ φύγῃ, ἀλλ' ἐμποδισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σπυρίδωνος ἐπανελάβε.

— Ἄφες με, Σπύρο, ἄφες με, εἶσαι τρελλὸς, ἄ-

φες με . . . τὸ γνωρίζεις πολὺ καλὰ ὅτι εἶμαι νυμφεμένη.

Ἁ Σπυρίδων δὲν ἤκουε.

Παραφέρεις ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ἐκείνου πάθους, τὸ ὁποῖον ἡ ἀποθάρυνσις καὶ ἡ λύπη εἶχον πνίξει ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐντὸς τοῦ στήθους του, εἶπε τὰ πάντα ἐν μιᾷ στιγμῇ καὶ ἐπανελάβε μὲ πύρινον βλέμμα καὶ χωρὶς οὐδὲν ν' ἀκούσῃ, τὰς τρομερὰς ταύτας λέξεις «Θὰ μὲ ἀγαπήσῃς καὶ θὰ ἀνήκῃς μόνον εἰς ἐμέ.» Εἶτα ἀρίσας τὴν χεῖρά του νὰ καταπέσῃ καὶ χωρὶς νὰ προσθήσῃ οὔτε κἄν μίαν λέξιν ἠκολούθησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν Διονύτσαν, ἥτις ἀπεμακρύνετο κλαίουσα.

Ἐκτοτε δὲν συνηντήθησαν πλέον. Ἁ Σπυρίδων οὐδ' εἰς αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν ἤρχετο καὶ οὕτω ὁ μὴν τοῦ Ἰουλίου ἐφθασε, καθ' ὃν ἤρχισεν ὁ τρυγητὸς καὶ ἕκαστος ἐσπευθεν εἰς τὸ ἔργον του διότι μίξ καὶ μόνη βροχὴ ἐδύνατο νὰ καταστρέψῃ ἅπασαν τὴν συγκομιδὴν. Ἁ Κωνσταντίνος συχνὰ ἐγκατέλειπε τὴν λιθάραν ἰνα τορευθῇ εἰς τὰς ἀμπελούς του, αἵτινες ἦσαν αἱ ἀξιολογότεραι τῆς χώρας. Ἐκεῖ εἶχε στήσει εἶδος τι σκηπῆς, ἥτις τῷ ἐχρησίμευεν ὡς καταφύγιον ἐκ τοῦ μεσημερινοῦ ἡλίου, καὶ εἰς ἣν διήρχετο πολλάκις τὴν νύκτα, ἰνα ἐπαγρυπνῇ καλῶτερον ἐπὶ τῶν ἐργατῶν, οὓς εἶχε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του.

Ἡ Διονύτσα δὲν ἐβλεπε πλέον τὸν Σπυρίδωνα καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀνέλαβε τὸ πρότερον θάρρος τῆς καὶ καθεκάστην γελῶσα δὲν ἐδύνατο νὰ ἐννοῆσῃ τὸν κίνδυνον, ὃν διέτρεχε καὶ ἐξῆγει τὰ πάντα κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς μέθοδον καὶ ὡς παιδίον τὸ ὁποῖον δὲν γινώσκει τι δύναται νὰ γεννήσῃ εἰς λόγος. Τοὺς λόγους ἐκείνους, οἵτινες τὴν κατετρόμαξαν τοὺς ἀπέδιδεν ἤδη εἰς ἀκούσιον παραφορὰν. Ἦτο πολὺ δυστυχῆς, ἐσκέπτετο, καὶ εἶχεν ἀδικὸν πλησιάζασα αὐτόν. Πτωχέ Σπύρο! . . . εὐρίσκειτο εἰς στιγμὰς παραφροσύνης, δι' ἣν σήμερον λυπεῖται καὶ κρύπτεται, διότι μ' ἐλύπησεν ἀκουσίως αὐτοῦ.

Καὶ δὲν ἠπατάτο καθ' ὀλοκληρίαν. Ἁ Σπυρίδων δὲν ἐλυπεῖτο διὰ τοὺς λόγους του, ἀλλ' ἐμέμπετο ἑαυτοῦ διὰ τὰ δάκρυα, τὰ ὅποια ἔχυσεν.

Ἐν τούτοις ἐκ τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶχεν ἀποφα-

σίσει περὶ τῆς τύχης του καὶ τὸν ἐγκέφαλον ἔχων ἀδιακῶπως τεταραγμένον ὑπὸ ὄλως μυστηριώδους τινὸς ἐνθουσιασμοῦ, περιέμενεν. Εἶχε γίνοι διειροπόλος. Πολλάκις ἀπεμακρύνετο τῇ; λιθάρας καὶ ἐπανελάμβανε πρὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης, τῶν ἐξ ἀπορρήτων τούτων τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ, τοὺς λόγους, οὓς εἶχεν εἰπεῖ τῇ Διονύτσα καὶ ὅτε ὁ δῶν ἡλιος ἐχάνετο ἐκ τοῦ ὀρίζοντος τὸν ἐχαίρετα ἀνακράζων: Ὡς ἡλιε, εἴθε αὐριον μὲ τὴν ἀνατολήν σου νὰ δυνηθῶ νὰ εἴπω «Σήμερον ἡ Διονύτσα θὰ μὲ ἀγαπήσῃ».

Νύκτα τινὰ εὐρισκόμενος ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἀκολουθῶν διὰ προσεκτικῶν βλέμματος τὰ κύματα, ἅτινα ἀλληλοδιαδόχως ἐβρίπτον τὸν φωσφορῶδη ἀφρὸν αὐτῶν, ἐσκέφθη αἰφνιδίως ὅτι ὁ Κωνσταντίνος εὐρίσκειτο πρὸ δύο ἡμερῶν εἰς τὰς ἀμπελούς του καὶ ὅτι ἡ Διονύτσα ἦτο μόνη. Τότε ἐπρόφερε τὰς συνήθεις αὐτῷ λέξεις «Ὡς Διονύτσα θὰ σ' ἀπολαύσω». Ἐπανελάβε καὶ πάλιν τὰς λέξεις ταύτας καὶ ἐξεπλάγη ἀκούων αὐτάς, ὡς εἰ κατὰ πρῶτον ἐνόει τὴν σημασίαν αὐτῶν, καὶ ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του πάλλυσαν καὶ κατακερματιζομένην, τὴν δὲ κεφαλὴν του φλέγουσαν.

Ἡ νύξ προεχώρει σιγαλῇ καὶ ἤρεμος. Ἡ σλήνη ἐβρίπιεν ἐπὶ τῶν οἰκιῶν τὰς ὠχρὰς τῆς ἀκτίνας. Πέριξ τοῦ Σπυρίδωνος γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἐκοιμῶντο νήδυμον ὕπνον, ἐκτὸς αὐτοῦ, ὅστις τὸν τράχηλον ἔχων τεταμμένον καὶ τὸ βλέμμα ἀτενές, ἤκουεν. Εἶτα βραδέως ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐστάθησαν ἐπὶ τῆς οἰκίας τῆς Διονύτσας, ἥτις ἐπίσης ἐκοιμάτο ἐπὶ τοῦ ἐξώστου. Ὁ ὀφθαλμοὶ τοῦ Σπυρίδωνος δὲν ἠδύνατο νὰ διεισδύσωσιν ἐκεῖ τὴν ἐβλεπεν ἐντοῦτοις καθαρῶς ἐν τῇ φαντασίᾳ του, ὡς νὰ εὐρίσκειτο πλησίον αὐτῆς.

«Κοιμάται, ἐπιθύρισε, μόνη χωρὶς οὐδὲν νὰ ταραττῆ τὸν παιδικὸν τῆς ὕπνον. Κοιμάται παιδρὰ καὶ ἤρεμος καὶ οὔτε κἄν ὄνειρεύεται ὅτι μοι ἀφῆρεσε διὰ παντὸς τὴν ζωὴν!»

Αἰφνης τῷ ἐπήλθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἠδύνατο νὰ τὴν πλησιάσῃ. Ἦσθάνθη ἑαυτὸν ῥιγούντα, τὸ λογικὸν αὐτοῦ τὸν ἐγκατέλειπεν καὶ ἐπιθυμία ἀκράτητος καὶ ἀκαταγώνιστος τὸν ἐκυρίευσεν. Εἰς μάτην ἀνθίστατο

είς μάτην ἀπαράσχιζε νὰ μείνη. Ἀπασαί αἱ δυνάμεις τῆς θελήσεώς του ἐξησθένουν καὶ ἀκατάσχετος δύναμις τὸν ὤθει πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ πάθους του. Τότε ἄνευ θορύβου ὠλίσθησε μέσῳ τῶν κοιμωμένων καὶ ἔφθασεν ὑπὸ τὸν ἐξώστην, ὅπου καὶ ἐστάθη.

Ἦτο πελιδνός, τὸ θάρρος του τὸν ἐγκατέλειπε. Περιέμενον ἐπὶ ὀλίγον κρατῶν τὴν ἀναπνοὴν του, καὶ ἔτεινε τὸ οὖς. Ἦτοτε Σιγῆ πανταχοῦ. Τῷ ἐφάνη ὅτι οὐδέποτε εἶδε νύκτα πλέον σιωπηλὴν, πλὴν ἢ σιγῆ ἐκεῖνη τὸν ἐτρόμαξεν. Ἦθελέ τις εἶπει ὅτι ἐπίτηδες ἢ νύξ ἐσιώπα, ἵνα δύναται οὗτος ν' ἀκούη εὐκρινέστερον τοὺς σφοδρούς τῆς καρδίας του πλῆμους. Τέλος ἐκύλισε μέχρι τοῦ τοίχου κορμὸν κεκοιμημένου τινὸς δένδρου καὶ τὸν ἔστυθεν ὄρθιον, εἶτα δὲ ταχύς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς προφυλάξεως ἐπήδησεν εἰς τὸν ἐξώστην.

Ἡ Διονύτσα ἦτον ἐκεῖ. Ἐξηπλωμένη ἐπὶ διπλοῦ τάπητος καὶ ἐπακουμβοῦσα ἐπὶ τοῦ μικροῦ τοίχου, ὅστις τὴν προσφύλαττεν ἐκ τῶν ἀνέμων, σχηματίζων, οὕτως εἶπειν, δωμάτιον ἔχον τὸν οὐρανὸν ἀντὶ στέγης, ἔκοιμάτο. Ἐκοιμάτο φέρουσα μόνον τὸν λευκὸν καὶ ἡμιανεφγμένον χιτῶνά της, τοὺς βραχίονας ἔχουσα ἡμιγύμνους, ἐπὶ δὲ τῶν ποδῶν ἐρυθροῦν κάλυμμα.

Ὁ Σπυρίδων θεωρῶν αὐτὴν ἠσθάνετο ἑαυτὸν θνήσκοντα. Ἐπλησίασε καὶ ἐγονυπέτησε πλησίον αὐτῆς. Αἰσθητὰ αἰσχύνης καὶ οἴκτου τὸν ἐκυρίευσεν πρὸ τοῦ ἡρέμου ἐκείνου ὕπνου. Οὐδέποτε τὴν εἶχε ἰδεῖ σεμνοτέραν καὶ ὠραιότεραν καὶ ἤδη ἐπεθύμει νὰ τῇ ζητήσῃ συγγνώμην καὶ ν' ἀπέλθῃ. Τῇ ὠμίλει σιγαλὰ, ὡς εἰς κοιμώμενον νήπιον, καὶ ὠρκίετο καθ' ἑαυτὸν ἵνα μὴ τὴν ἐξυπνήσῃ.

Ἦκουε τὴν γλυκεῖαν καὶ ἤσυχον ἀναπνοὴν της, ἥτις μόλις ἀνύψου τὸ στήθος της καὶ ἥτις ἐξήρχετο πάντοτε κανονικῆ ἐκ τῶν ἡμιανεφγμένων χειλέων της. Ὁ Σπυρίδων ἔμενον ἐκεῖ ἀκίνητος, ῥεμβάζων.

Ἡ χεὶρ της ἐκρέματο λευκὴ καὶ ὠραία ἐπὶ τοῦ καλύμματός. Ὁ Σπυρίδων ἐνόμισεν ὅτι ἐδόνατο ἀθορύβως νὰ τὴν λάβῃ εἰς τὴν ἰδικήν του, ἀλλ' ἡ Διονύτσα ἐξύπνησεν.

Κατ' ἀρχὰς δὲν τὸν ἀνεγνώρισε καὶ τὸν ἐθεώρει

μὲ πεπλανημένα βλέμματα, ἀλλ' αἶφνης ἀπέσπασε τὴν χεῖρά της ἐκ τῆς ἰδικῆς του καὶ μὲ φωνὴν ὑπόκωπον καὶ τρέμουσαν ἐψιθύρησε: «Ἄ! Σπύρο!» καὶ ἔφερε τὰς χεῖράς της εἰς τὸ πρόσωπόν της ἵνα μὴ τὸν ἴδῃ. Εἶτα ἀνηγέρθη καὶ ἦτον ἔτοιμος ν' ἀφήνῃ μεγάλην κραυγὴν.

— Ὡ μὴ εἴπης τίποτε, μὴ φωνάξῃς οὐδένα, διότι θ' ἀπολεσθῶ, εἶπεν σιγαλῶς ὁ Σπυρίδων πάντοτε γονυπετής. Καὶ μετὰ βραχεῖαν σιωπὴν ἐπανάλαβε:

— Σύγγνωθι, Διονύτσα, συγχώρησόν με εἶμαι πολὺ δυστυχής. Ἦθελον μόνον νὰ σοὶ ὀμιλήσω. Δὲν ἠδυναίμην νὰ μένω μακρὰν σου. Ἄφες με, ὡ ἄφες με νὰ θεωρῶ τὴν ὠραίαν μορφήν σου.

Ἡ Διονύτσα τὸν εἶδε στενάζοντα καὶ συγκεχυμένον καὶ τῷ εἶπεν ἀπλῶς.

— Ὅχι, φύγε, ἄφες με Σπύρο. . . Εἶσαι ἄδικος. . . ἄφες με, φύγε.

Τότε αὐτὸς τῷ ὑπενώθησε τὸ παρελθόν, τὸν ἔρωτά του, τῇ διηγῆθη τοὺς φόβους του, τὰς δούνας του καὶ τὴν ἠρώτησε πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴν ἐνοήσῃ τὸ πάθος του καὶ διατὶ δὲν τὸν περιέμενον.

Ἡ ἰδέα αὐτὴ τὸν κατέστησε μανιώδη καὶ ἐπανελάβεν.

— Στήθι, Διονύτσα, μοὶ ἀνήκεις, σοὶ τὸ εἶχον προεπιεῖ.

Ἡ Διονύτσα ἔτρεμαν, ἤσθαινε καὶ ῥίγος κατέλαβεν αὐτὴν, ἀλλ' ὁ Σπυρίδων ἐξήγαγε τὸ μέγα χανσαρίον του καὶ τὴν ἠπειλήσεν ἐπαναλέγων.

— Ναί, πρέπει νὰ μ' ἀκολουθήσῃς.

Τότε ἡ Διονύτσα, ἐγονυπέτησεν, ἰκέτευεν, καὶ τέλος

— Σπύρο, εἶπεν, εἶναι κακὸν αὐτὸ, τὸ ὅποιον κάμεις, εἶναι ἄνανδρον, διότι γνωρίζεις καλῶς ὅτι εἶμαι ἔγγαμος καὶ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ σ' ἀκολουθήσω. Ναί, εἶσαι αἰσχυρός, εἶσαι ἄνανδρος.

Καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ ἐξώστου, κρύπτουσα τὴν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν χειρῶν της.

Ὁ Σπυρίδων τὴν ἠτένιζεν ἠλιθίως καὶ ἀναίσθητος. Ἐβλεπε τὴν κόμην της, τὸν τράχηλόν της καὶ ἤκουε τοὺς λυγμούς της, ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἐνόησε πλέον. Εἶδε μόνον ὅτι ἦτον ἄνανδρος, ὅτι τὴν κατ-

ἔστρεφε διὰ παντός, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ποτὲ ἰδική του καὶ ὅτι ἀνήκεν εἰς ἄλλον. Τότε παροξυνθεὶς ἐκ τῆς ἰδέας ταύτης, ἐπλησίασε τὰ χεῖλη του εἰς τὸν τράχηλόν της, κάτωθεν τῆς πεπλεγμένης κόμης της, καὶ τὴν ἐνηγκαλίσθη μανιωδῶς καὶ, ὅτε αὐτὴ ἐστράφη ἵνα ὑπερασπίσῃ ἑαυτὴν, ἐνέπιξε τὸν βαρὺν σίδηρον ἐντὸς τοῦ γυμνοῦ στήθους της. . . Κραυγὴ τραχεῖα καὶ φοβερὰ ἀπεπνίγη ἐντὸς τοῦ λάρυγγος τῆς Διονύτσας, ἥτις ἔπεσεν ἄπνους εἰς τοὺς βραχιόνάς του. . .

Τὴν ἐπαύριον εὔρον τὸν Σπυρίδωνα πλησίον τῆς νεκρᾶς, τὰ χεῖλη ἔχοντα προσκεκολλημένα ἐπὶ τῆς πληγῆς καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐντὸς τοῦ αἵματος τῆς Διονύτσας. Οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε καὶ ἀφέθη νὰ συλληφθῇ. Ἡ δίκη του ἔγεινεν εἰς τὴν πόλιν κατὰ δὲ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ φθινοπώρου πλοῖον φέρον τὴν λαϊμητόμον καὶ τὸν καταδίκον προσήραξεν εἰς τὸν μικρὸν τῆς Λιθάρας λιμένα· τὸ ὄργανον τῆς καταδίκης ἐστήθη ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀτυχοῦς Σπυρίδωνος ἔπεσεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης θέσεως, ἐφ' ἧς ἡ Διονύτσα ἰσταμένη εἶχε ψάλλει τοσοῦτον πενήθιμος καὶ μελαγχολικῶς.

(Revue des Deux Mondes.)

Σ. Σ.

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΡΡΕΓΙΟΥ

Ἡμίσειαν περίπου λεύγαν μακρὰν τοῦ χωρίου Κορρέγιου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Πάρμης, καὶ εἰς τὸ μέρος ἔνθα ἐπὶ Τραϊανοῦ Ἰβρυτο βυμαϊκὸς στρατὸν, ἔξῃ περὶ τὰ μέσα τῆς 15'. ἑκατοντ. ἐν ἐρημητικῷ οἰκισμῷ ἀπειροκαλῶς ἀποδομημένῳ ἐκ τῶν λειψάνων τῆς στρατιωτικῆς ἀποικίας, γέρον φιλόσοφος, ὃν αἱ ἀρεταὶ του ὡς καὶ ἡ εὐσεβεῖά του εἶχον καταστήσει ἀγαπητὸν καὶ σεβάσιμον εἰς τοὺς περίεξ οἰκοῦντας. Ὁ Θεόδωρος δὲ Μοντσάλδας, τοῦτο ἦν τὸ ὄνομα τοῦ ἐρημίτου μας, ὑπηρετήσας ἐπὶ μακρὸν ἰεντίμως εἰς τὰς Βενετικὰς στρατιὰς, εἶχεν ἀπορρίψει τὰς πομ-

πὰς καὶ ματαιότητας τοῦ κόσμου τούτου καὶ ἀπεχώρησε, μακρὰν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου τῆς δόξης του, εἰς τὰς ἐκτεταμένας χέρσους τῆς Πάρμης. Ἐκεῖ, τὸν χρόνον του διαμερίζων μεταξὺ τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μελέτης, μεταξὺ τῆς καλλιέργειας μικροῦ κήπου καὶ τῶν καλῶν πράξεων, διήρχετο ἡμέρας εὐτυχεῖς πεποικιλμένας ὑπὸ τῶν ἐλπίδων τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν εὐλογιῶν τῆς γῆς· διότι ἡ φρόνησις καὶ ἡ αὐστηρὰ διαίτα τοῦ Θεοῦ δὲν ἐβράδυναν νὰ προσελκύσωσιν αὐτῷ μέγαν ἀριθμὸν ἐκ τῶν ψυχῆ τε καὶ σώματι τετρωμένων ἐκείνων, τῶν ἀναζητητῶν τὴν κνοὴν τῆς ἀρετῆς, ὡς ὁ ὀδοκὸρος ὁ νεναρκωμένος ὑπὸ δριμύως βορρᾶ ἀναζητεῖ περὶ ἡλικίαν τινα ἀκτίνα.

Νομικὸς διὰ τοὺς μὲν, ἱατρὸς διὰ τοὺς δὲ, φίλος δι' ἅπαντας, ὁ Θεόδωρος συνήγου ἐν τῷ προσώπῳ του τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην, τὸ στρατιωτικὸν θάρρος καὶ τὴν ἀποστολικὴν φιλανθρωπίαν.

Τὴν παρασκευὴν τῆς 17 Αὐγούστου 1534 περὶ τὴν δεκάτην νυκτερινὴν ὥραν ὁ Ἀδελφὸς Θεόδωρος (διότι ἐκτὸς τοῦ τίτλου τοῦ εὐγενοῦς, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν στρατῶν τῆς Δημοκρατίας, τοῦ ἱππότη τοῦ Λέοντος τοῦ Ἀγίου Μάρκου, εἶχε προσλάβει καὶ τὸ ἡδὺ ὄνομα τοῦ Ἀδελφοῦ), ὁ ἀδελφὸς Θεόδωρος, λέγομεν, προετίθετο μετὰ προσευχᾶς τινος ν' ἀναπαυθῇ, ὅτε ἤκουσε κρουομένην σφοδρῶς τὴν θύραν του. Καὶ τοι δὲ τὸ εἰρηρικὸν αὐτοῦ καταφύγιον ἐσυχνάχετο καθ' ἐκάστην ὑπὸ παντοίων δυστυχῶν, πάσης ἡλικίας, παντὸς γένους καὶ πάσης τάξεως, ὁ ἐρημίτης δὲν συνείθιζε νὰ δέχεται ποτὲ τινα εἰς τοσοῦτον προκεχωρημένην ὥραν. Οὕτως ἠρώτησε διὰ θρονιάδους καὶ παλλούσης φωνῆς, ἥτις προσελκυεῖ πᾶσι τοὺς ὑπ' αὐτὸν Σλαῦους ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς καὶ τοῦ θανάτου.

— Τίς εἶ;

— Ἐγὼ εἶμι, ἀδελφε Θεοδέε, εἰμὶ ὁ Λουδοβίκος, ἀπήνησε φωνὴ ἀδύνατος καὶ τρέμουσα, ὁ δεύτερος υἱὸς τοῦ Ἀντωνίου Ἀλέγρη, τοῦ ζωγράφου. Ἀνοίξατέ μου, σὰς ἐξορκίζω.

Εἰς τοὺς πρώτους τόνους τῆς φωνῆς ταύτης, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀντωνίου Ἀλέγρη ὁ Ἀδελφὸς ἠγέρθη ταχέως καὶ ἐπορεύθη ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν.

Ὁ παῖς ἦν δλωρ ἀσθμαίνων, διότι εἶχα δράμει λίαν ταχέως πρὸς ὡς οἶόν τε συντομίην τῆς ὁδοῦ, καὶ μετ' ὀφθαλμῶν πεπληρωμένων δακρῶν.

— Τί συμβαίνει, τέκνον μου; εἶπεν ὁ ἐρημίτης δίδων εἰς τὸν παῖδα σκολύθριον ἵνα καθίσῃ καὶ ἐπιδαφιλεύων αὐτῷ τὰς φιλοστοργότερας περιποιήσεις.

Ὁ δυστυχὴς πατὴρ μου ἀσθενεῖ καὶ ἀσθενεῖ δα- ρέως, ἀδελφεὲ Θεάδε, ἀπήντησε τὸ παιδίον μετὰ λυγ- μῶν, καὶ ἡ μήτηρ μου εἶπε παρακαλεῖ νὰ ἔλθῃτε ταχύτατα καὶ τὸν ἐπισκεφθῆτε ἐὰν θέλητε . . .

— Ἐὰν θέλω, διέκοψεν ὁ Θεάδεος, λαμβάνων τὴν ὀδοπορικὴν του ραβδον, ἐὰν θέλω! Ἀπέλωμεν πάραυτα, τέκνον μου, ἡ κόπωση καὶ ὁ νυσταγμὸς μου μου θὰ μείνωσιν ἐπὶ τῶν βράχων τῆς ὁδοῦ.

Καὶ ἀνεχώρησαν. Σιωπηλὸς ἐδάδιζε κατ' ἀρχὰς ὁ ἐρημίτης, ἀλλ' ὁ ἄλυσμος καὶ ἡ μέριμνα ἔλυσαν τὴν γλώσσαν αὐτοῦ καὶ ἠρώτησε τὸν Λουδοβίκον τὴν αἰτίαν τῆς ἀσθενείας τοῦ πατρὸς του.

— Ἄ! Ἀδελφε Θεάδε, εἶπεν ὁ παῖς μετὰ τόνου ἀσυνήθους διὰ δεκατριῆ παῖδα, ἡ ἀσθένεια τοῦ πα- τρὸς μου προήλθεν ἐξ ἀρχαιοτέρας ἀσθενείας, τῆς δυστυχίας.

Ὁ Θεάδεος ἐθεώρησε τὸ παιδίον.

— Ναί, ἡ δυστυχία, ἐπανελάβεν ὁ Λουδοβίκος, αὕτη τὸν κατέστρεψε: διότι γνωρίζεις, Ἀδελφε, ὅτι ἔχομεν δοσοληψίας μετὰ μοχθηροτάτων πιστωτῶν, ἡ δὲ ἐργασία τοῦ πατρὸς μου δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις των. Πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν ὁ Ἰσαὰκ Λεὺι, ὁ ἀγροίκος ἐκεῖνος Ἰουδαῖος τῆς Πάρμης, εἰς ὃν ἀνήκει ὁ οἶκος μας, ἀπήγαγε, ἀντὶ τεσσάρων σκού- δων, ἅπερ ὁ πατὴρ μου τῷ ὄρεισε, τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν (1) Γνωρί- ζετε τὴν εἰκονογραφίαν ἐκείνην δι' ἣν ὁ πατὴρ μου φιλοπόνως ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐργάζετο. Τὴν αὐτὴν ἡμέ- ραν ὁ δασμολόγος τοῦ χωρίου τῷ παρήγγειλε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ τῆς συζύγου του ἄνευ πληρωμῆς,

1. Ἡ εἰκὼν αὕτη σχήματος μικροῦ (ἔχουσα 1 ποδὸς ὕψος καὶ ὀκτὼ δακτύλων πλάτος) θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Κορρεγίου. Καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ δυστυχὴς τεχνίτης τὴν παρεχώρησεν εἰς ἓνα τῶν δανειστῶν του ἀντὶ 4 σκούδων.

ἐπὶ προφάσει ὅτι καθυστεροῦμεν δέκα δουκάτα ἐκ τοῦ τελευταίου κεφαλικοῦ φόρου.

— Οἴμοι! εἶπεν ὁ ἐρημίτης, δὲν κινουσι λοιπὸν οὐδένα εἰς οἶκτον ἢ καλλιτεχνία καὶ ἡ μεγαλοφυΐα! Ἀλλὰ, ἐπανελάβεν ὁ Θεάδεος, δὲν μοι λέγεις, Λου- δοβίκε, τὸ αἴτιον τὸ προσκαλέσαν τὴν ἀσθένειαν τοῦ πατρὸς σου.

— Πρὸ τινων ἡμερῶν; ἐξηκολούθησε τὸ παιδί- ον, δὲν εἶχομεν οὔτε τεμάχιον ἄρτου εἰς τὸν οἶ- κον, ὁ ἄρτοποιὸς δὲν ἐπίστωνα πλέον τὴν μητέρα μου, ἡ δὲ Βολονέττα ἢ γαλακτοπώλις, ἢ συνήθως τόσον πρῶος καὶ οἰκτίρμων, δὲν ἔστειλε νὰ μᾶς παραχωρήσῃ τὸ διὰ τὰς δύο μικρὰς ἀδελφάς μου Ἀνέζαν καὶ Βερονίκαν ἀναγκαιοῦν γάλα. Ἡ μήτηρ μου ἔχουσε πύρινα δάκρυα, ἡμεῖς ἐκλαίωμεν ὁμοίως, οὐχὶ ἐξ ἀπελπισίας ἢ ἐντροπῆς, ἀλλ' ἐκ πείνης. Ὁ πατὴρ μας τότε μᾶς εἶπε:

— Παύσαθε κλαίοντες, μοι σπαράσσετε τὰ σπλάγχχνα καὶ μ' ἐμποδίζετε οὕτως τοῦ νὰ ἐργασθῶ. Αὐριοῦν θὰ ὑπάγω εἰς Πάρμην· οἱ φραγγισκανοὶ μοναχοὶ μοι δρῶνται ἀκόμη τινὰ χρήματα, θὰ μοι τὰ πληρώσουν ἀναμφιβόλως καὶ θὰ διέλθωμεν ἐν ἀνέ- σει ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας . . . Ἐν τούτοις, προσ- ἔθεσεν ὁ πατὴρ μου, ἰδοὺ ψυχία τινὰ ἄρτου ἐκ τῶν δεινῶν μου, διαμοιρασθῆτε αὐτὰ καὶ ὑπομείνατε μέχρις τῆς ἐσπέρας τῆς αὔριου.

— Καὶ ταῦτα λέγων, Ἀδελφε, ὁ καλὸς πατὴρ μας ἐξήγαγε τοῦ κειωτίου τοῦ σκρίβαντος του οὐχὶ ψυχία, ὡς εἶχεν εἰπεῖ, ἀλλ' ἀληθῆ τεμάχια ἄρτου. Οὐδὲν εἶχε φάγει ἐκεῖνος πρὸ δύο ἡμερῶν διὰ νὰ μᾶς ἐξοικονομήσῃ τὸ μέσον τοῦτο τῆς καταφυγῆς.

— Διατὶ ὁ Ἀντώνιος δὲν ἦλθε νὰ μ' εὕρῃ; διέκοψεν ὁ Θεάδεος, βαθέως συγκινηθεὶς, ἀγνοεῖ ὅτι ὁ μοναχὸς τοῦ πεδίου τοῦ Τραϊανοῦ ἔχει πάντοτε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν φίλων του, δηλ. τῶν πασχόν- των, τὰ φλωρία τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Σλαύων;

— Ὁ πατὴρ μου ἔχει τὴν καρδίαν μᾶλλον ὑπε- ρήφανον τῆς τύχης του, ἀπήντησε τὸ παιδίον, καὶ θὰ ἐρυθρία ἐπὶ μόνῃ τῇ αἰτήσει ποτηρίου ὕδατος, ἔστω καὶ ἐκ τῶν προσφιλεστέρων φίλων του.

— Ὡ Ἀντώνιε! Ἀντώνιε! ἀνεκράξεν ὁ ἐρημί- της, ἰδοὺ σὺ, σὺ ὅστις ἐξασκεῖς τόσον εὐγενῶς τὴν

ἐλεημοσύνην, ὅστις πράττεις αὐτὴν ἄνω τῶν δυνά- μεῶν σου διατάξεις τώρα νὰ ἐπικαλεσθῆς τὴν καρ- δίαν ἀδελφοῦ καὶ φίλου σου Χριστιανοῦ! . . . Ἀλλ' ἐξηκολούθει τὴν λυπηρὰν σου διήγησιν, Λουδοβίκε, ἐξακολουθεῖ.

— Ὁ πατὴρ μας ἀνεχώρησε τῶντι τὴν ἐπαύ- ριον πρὸ τοῦ λυκαυγοῦς καὶ ἐφθασεν εἰς Πάρμην. Ἐδραμε πρὸς τοὺς χρεώστας του μοναχοὺς, τοῖς ἐξ- ἔθεσε τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν πενίαν του καὶ κατώρ- θωσε νὰ πληρωθῇ. Ἀλλ' εἶτε ἐκ κακίας, ἔπερ οὐ- δὲλως δύναμαι νὰ πιστεύσω, εἶτε διότι οἱ σεβασίμοι πατέρες δὲν εἶχον εἰς τὸ θυλάκιόν των ἄλλο νό- μισμα, ἐπλήρωσαν τὰ ὀφειλόμενα τῷ πατρὶ μου δια- κόσια σκούδα εἰς κουαδρίνα. 2).

— Ὁ πατὴρ μου περιχαρὴς ἀνέλαβε πεζὸς ὑπὸ φλογερὸν ἥλιον καὶ μετὰ τοῦ ὑπερμεγέθους φορτίου του, τὴν ὁδὸν τοῦ Κορρεγίου.

— Ἐπανελθὼν εἰς τὸν οἶκόν μας μόλις ἠδυνή- θη νὰ μᾶς εἶπῃ: Ἐσώθημεν! ἰδοὺ τὰ διακόσια σκού- δα. Οἴμοι! Θεέ μου! τὰ χρήματα ταῦτα ἦσαν τὸ προμήνυμα τῆς ἀπωλείας μας μᾶλλον ἢ τῆς σωτη- ρίας μας. Ὁ πατὴρ μας μετὰ τὴν ἐκ τοῦ θαρέος φορτίου του ἀπαλλαγὴν ἐπιεν ἀλληλοδιαδόχως, πα- ρὰ πάσας τὰς παρακλήσεις μας, δύο μεγάλα ποτή- ρια ψυχροῦ ὕδατος, ἵνα σέσση τὴν καταβιβρώσκουσαν αὐτὸν δίψαν. Τὶ πλέον νὰ σοὶ εἶπω, Ἀδελφε; μίαν μετὰ τὸ ὄλεθριον ποτὸν ὦραν ὁ πατὴρ μας κατε- λήθη ὑπὸ ἰσχυροῦ πυρετοῦ καὶ ἔπεσε κληνήρης. Δύο παρῆλθον ἡμέραι, ἀφ' οὗ τὸν τῆκει οὗτος καὶ ἐπὶ δύο ἡμέρας ἀνθίσταται ἀπὸ τοῦ νὰ σᾶς ἀνησυ- χήσωσιν. Ἀλλὰ κρίσις, καὶ κρίσις φοβερὰ ἐπέηλθε κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην καὶ ἡ μήτηρ μου ἐπωφε- ληθεῖσα τῆς στιγμῆς καὶ ἦν ἡ κόπωση φαίνεται ὅτι τὸν ἔρριψεν εἰς λήθαργον μὲ ἔστειλε πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφε Θεάδε, . . . ἴσως εἶναι ἀργὰ, προσέθεσε τὸ παιδίον, διότι ὁ θάνατος σπεύδει.

— Ὁ θάνατος σπεύδει, ἀλλ' ὑποχωρεῖ εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, Λουδοβίκε, καὶ ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ὄρισεν ὁ ἴδιος ἀκόμη τὴν ὦραν τῆς ἀνα-

2) Τὰ κουαδρίνα (quadrius) ἦν γαλλικὸν νόμισμα ἰσοδυναμοῦν σχεδὸν μὲ τέσσαρα σκλίδια.

κλήσεως τοῦ πατρὸς σου ἐκεῖ ὕψηλά, εἰς τὸν οὐρα- νὸν, πάντα αἱ θάσανοι θὰ ἐξαφανισθῶσι προ τῶν δουλευμάτων τοῦ Παντοκράτορος καὶ τῆς ἐπιστή- μης.

— Εἶθε, Ἀδελφε, εἶπεν ὁ Λουδοβίκος, ποιῶν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Οὕτω συνδιαλεγόμενοι ὁ ἐρημίτης καὶ ὁ ὁδηγὸς του ἐφθασαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀντωνίου Ἀλέγγρη καὶ ὁ Λουδοβίκος εἰσήγαγε τὸν μοναχὸν εἰς τὸ δω- μάτιον τοῦ ἀσθενοῦς.

Ὁ εὐγενὴς χωρικός, ὁ διάσημος ποιητὴς τόσον ἀρι- στοουργημάτων, ἦν ἐξηπλωμένος ἐπὶ πενήχρῳ κραββάτου κεκαλυμμένου ὑπὸ πρασίνου ὑφάσματος ἀντὶ ἐρα- πλώματος. Ἡ σύζυγος τοῦ Ἀντωνίου καὶ ὁ Ὀκτά- βιος ὁ πρωτότοκος υἱὸς του ἴσαντο πρὸ τοῦ προσκε- φαλαίου καὶ, ἔχοντες συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας, ἐοχημάτιζον αὐτοσχέδιον προσκεφάλαιον εἰς τὸν ζω- γράφον, διότι ἡ ἀναπνοὴ του ἤρξατο ἤδη καθιστα- μένη δύσκολος. Ἡ Ἰουλίη ἡ μεγαλειτέρα του θυ- γάτηρ, ἡ εἰς ὄλην τὴν Πάρμην περιφρῆμος διὰ τὸ ὑπερβολικὸν κάλλος τῆς, ἦν ἐστηριγμένη ὡς ὁ Μάρκος Σέξτος ἐπὶ τῆς στήλης ἡς κλίνη, καὶ τὰς μὲν χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους ἔχουσα, τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τινος εἰκόνης τοῦ Χριστοῦ, κρεμαμένης ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἐφαίνετο προσευχομένη μετὰ κατανύξεως. Αἱ δύο ἄλλαι μικραὶ θυγατέρες Ἀνέζα καὶ Βερο- νίκα ὑπνωττον ἡσύχως ἐπὶ τινων δεσμῶν ἀχώρων εἰς γωνίαν τοῦωματίου.

Ἡ σφοδρότης τοῦ πάθους εἶχεν ἤδη ἀλλοιώσει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ τεχνίτου· τὸ πρόσωπόν του ἔφερε τὸν διπλοῦν τύπον τῶν φυσικῶν πόνων καὶ τῶν ἠθικῶν ἀληθδόνων. Ἦτον ἰσχυρότατος καὶ οἱ ὀφ- θαλμοὶ του δὲν ἔρριπτον πλέον ἐλέμματα, ἀλλὰ λάμψεις καὶ φλόγας.

Τὰ φοβερὰ ταῦτα συμπτώματα, τὰ σημεῖα ταῦτα προσεχοῦς ἀποσυνθέσεως οὐδόλως διέφυγον τὸν ἔμ- πειρον ὀφθαλμὸν τοῦ μοναχοῦ. Κυριὸς ἑαυτοῦ δὲν ἀφῆκεν ἐντούτοις οὐδεμίαν συγκίνησιν νὰ τὸν προσ- βάλλῃ καὶ ἐπλησίασε βραδέως εἰς τὴν κλίνην τοῦ τεχνίτου.

Ὁ Ἀντώνιος τὸν ἀνεγνώρισεν.

— "Α! εἶσαι σὺ, Ἀδελφὲ Θωδέε, τῷ εἶπε διὰ φωνῆς σχεδὸν ἐσοβασμένης καὶ προσφέρων αὐτῷ τὴν κάτωστον χεῖρά του, ἣν ἐξήγαγεν ἐπιμόχθως ἐκ τοῦ ἐφαπλώματος.

— **Ναί**, ἐγὼ εἰμι, Ἀλέγρη, ἀπήντησεν ὁ Θωδέος, ἐγὼ εἰμι ὅστις ἔρχομαι νὰ σὲ μεμαθῶ. Τί; εἶσαι ἀσθενής, καὶ δὲν μὲ προσκαλεῖς; ὑποφέρεις καὶ δὲν μὲ καλεῖς νὰ διχμερισθῶ τοὺς πόνους σου.

— Θωδέε, ἀπήντησεν ὁ Ἀντώνιος, ἔταν ἔχω μελίηρον εὐχαριστοῦμαι νὰ τὸ διαμοιράζω μετὰ τῶν φίλων μου· ἀλλ' ὅταν δὲν ἔχω ἢ πικρίαν, τὴν φυλάττω δι' ἐμὲ μόνον.

— Ἀντώνιε, ὀφείλουσι οἱ ἀληθεῖς φίλοι νὰ διαμοιράζονται καὶ τὸ μέλι καὶ τὴν πικρίαν. Ἡ κοινωνία τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης εἶναι ἡ βασίς τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης.

— Χαίρω πολὺ βλέπων σε, Θωδέε, καὶ ἐπειδὴ εἶσαι ἐδῶ, ἐπιθυμῶ νὰ λάβω ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μυστικὴν συνέντευξιν μετὰ σοῦ. Μονίκα, εἶπεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν συζυγὸν του, καὶ ὑμεῖς, τέκνα μου, ἀποσυρθεῖτε... θὰ σὰς ἀνακαλέσω μετ' ὀλίγον.

Ἡ εὐπειθὴς συμβία ἐξῆλθε μετὰ τῶν τέκνων τῆς Ίουλίας, Ὀκταύτου καὶ Λουδοβίκου· αἱ δύο μικραὶ θυγατέρες ἐξηκολούθουν κοιμώμεναι ἐπὶ τῆς φάτνης των. Ὁ τεχνίτης καὶ ὁ μοναχὸς ἦσαν ἤδη μόνου.

(ἔπεται τὸ τέλος.)

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΕΩΣ

Ἐγὼ ἰδοῦ, ἰδοῦ Ἐγὼ, πρὸ πολλοῦ προσκληθεῖσα ἐμμανίζομαι ἀκτινοβόλος ἐπὶ τῶν ὀρέων μετὰ τῶν ἀστράτων. Εἰς τὰ πρῶτα εἰρήματα μου ἀναβλαστάνει ἡ γῆ, καὶ δύνασθε ν' ἀναγνωρίσητε αὐτὰ εἰς τὸν γλυκὺ ψιθυρον τοῦ ζεφύρου, εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Ἰου, εἰς τὸ ἀστεροειδῶς ἐν τῇ πικρίᾳ χλόῃ ποικίλλον ἡράνθεμον, εἰς τὸ ἀποκαλυπτόμενον πράσινον φύλλον κατὰ τὴν διάβασίν μου.

Ἀνέπνευσεν εἰς τὴν μεσημβρίαν καὶ ἄμα μυριάδες ἀνθέων ἀνεφύησαν ἐκ τοῦ βάθους τῶν δασῶν.

Οἱ ἀρχαῖοι τάφοι, τὰ ἐρείπια τῶν ναῶν ἐκαλύφθησαν καὶ ἐστέφθησαν ὑπὸ τῆς χλόης εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἰταλίας. — Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἡ καταλλήλος ὥρα, ἐν ᾧ τὸ πᾶν ἀνθεῖ, νὰ ὀμιλήσῃ τις περὶ ἐρειπίων καὶ τάφων.

Ἐρρίψα τὸ βλέμμα εἰς τὸν βορρᾶ καὶ τοὺς θωελώδεις αὐτοῦ λόφους, καὶ ἀφῆκεν ὁ λάριξ ἠνθησέν ὁ ἀλιεύς ἐγκατέλειπε τὴν καλύβην του διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Φοίβου μαρμαρίζουσαν θάλασσαν. ὁ Ἰππέλαφος ἐσκήρτησεν ἐπὶ τῆς νομῆς, ἐλευθερὰς ἦδη τῆς σκέπης τῆς λευκῆς χιόνης· ἡ πεύκη ἐνέδυσσε τοὺς κροσσωτοὺς κλαδούς της μὲ τὸ ἡδὺν πράσινον χροῶμα καὶ τὸ θρόνον λάμπει ὅπου ὁ ποῦς μου πατεῖ.

Ἀνέπεμψα φλογώδη στεναγμὸν διὰ τῶν δασῶν, καὶ ἐπεκαλέσθη ὄλας τὰς φωνὰς τοῦ γλαυκοῦ Οὐρανοῦ ἀπὸ τὸ ἄσμα τῆς ἡδυσμόλπου ἀδρόνος ὄλων τῶν ὑπὸ τοῦ ἀστεροέντος θόλου καὶ τῶν δασῶν τῆς γλυκειᾶς Βοσπερίας, ἕως τοῦ ἀγρίου τόνου, ὃν ἀρῖνει ὁ κύκνος εἰς τὰς λίμνας τῆς Ἱρλανδίας, ὅπου ἡ σκιαρὰ ἐλάτῃ ἀνορθώγη τοὺς ἐκ βελονοειδῶν φύλλων κλώνους της.

Διέθλασα τὰς ἀλύσεις τῶν πηγῶν καὶ τῶν ῥαάκων, καὶ τὰ κύματα αὐτῶν κυλίνονται ἐλευθερῶς ἐν τῇ ἀργυροειδῇ ἀδύσσω· πηγάζουσιν ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων, καὶ καλύπτουσι δ' αὐτοῦ τοῦ λευκοῦ ἀφροῦ τὸ φύλλωμα τῶν δασῶν· ἀναβρῦουσιν ἐν λαμπρότητι ἐκ τῶν ἄντρων αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ ἀντηχεῖ ἐκ τῆς χαρᾶς τῶν ὑδάτων.

Σπεύσατε, τέκνα τῆς ἀγαλλίσεως, σπεύσατε! Ἡ κατοικία σας ἤδη εἶνε οἱ τόποι, ἔνθα τὸ ἴον ἀνέξάνει. Ῥόδινα χεῖλη, ἀστράπτοντες καὶ ὕγροι ὀφθαλμοί, πόδες ἐλαφροὶ καὶ σκιρτῶντες, πετάξατε εἰς προὔπαν· ἡσίν μου. Ἐλθετε ὑπὸ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ Ἥλιου μετὰ τὴν λύραν, μετὰ στεφάνους καὶ ἄστρατα ἔλθετε! Δὲν δύναμαι νὰ σταματήσω.

Ἐγκαταλείψατε τὰς ἐστίας τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἔχουσι τὸ μέτωπον ἔμφροντι, τὰ ὕδατα διαυγάζουσιν εἰς τὰ δάση καὶ τὰς κοιλάδας· ἐγκαταλείψατε τὸ στενὸν δωμάτιον καὶ τὰς λύπας τῆς ἐστίας, τὰ ἀπαλά φύλλα χορεύουσιν εἰς τὸ φαῖδρον φύσημα τῆς αὔρας καὶ τὰ φαιὰ στελέχη αὐτῶν ἀναπτύσσονται εἰς τοὺς ἀγροτικὸς ψιθυρισμοὺς τῶν δασῶν. Σπεύ-

σον, νεότης εἰς τὴν χλωρὰν ἰδιοκτησίαν μου.

Ἀλλὰ σεῖς, φεῦ! μετεβλήθητε ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἡμῶν συνάντησιν· οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου σας ἀπώλεσαν τὴν προτέρην λάμπην. Ἐπὶ τοῦ μετώπου σας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς ὑπάρχει ἐκφρασις ἄλλης σφαιρας, ἐν ᾗ τὰ ἄνθη μαραίνει ἡ πνοὴ τοῦ θανάτου. Μειδιάτε! ἀλλ' εἰς τὸ μειδιᾶσας ἐμφωλεῖται ἔτι ἡ θλίψις. Φεῦ! τί εἶδατε ἐκ τῆς τελευταίας ἡμῶν συναντήσεως;

Μετεβλήθητε, μετεβλήθητε! Δὲν εὕρισκω πλέον ἐνταῦθα πάντας ἐκείνους, οὓς τὸ παρελθὸν εἶδον ἔστος. Ὑπῆρχον ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἐρατεινὰ κεφαλαὶ κεκοσμημένοι ἐξ ὠραίων βουστύχων, τοὺς ὁποίους ἔσειεν ὁ ἄνεμος καὶ ἡ χρυσὴ ἠλιακὴ ἀκτίς ἔστειπεν. Ὑπῆρχον ὀφθαλμοί, ἐν οἷς ἡ ἀγλή τοῦ μειδιήματος διεσκέδαζεν ἐκ τῆς μνήμης τὴν μελαγχολίαν τῶν ἡμερῶν τῆς πτώσεως.

Ὑπῆρχον πόδες, οἵτινες ἔτρεχον ἐπὶ τῶν ἡρανεύμων, ὡς εἰ ὅλη ἡ γωνία τῆς γῆς παρεσκευάζετο διὰ τῶν λαμπρῶν συμποσίων. Ὑπῆρχον φωναί, αἵτινες ἀντήχουν εἰς τὸν αἴθριον οὐρανόν, καὶ τῶν ὁποίων ὁ τόνος ἀπεδίωκε τὴν ἰδέαν τοῦ θανάτου. Ποῦ λοιπὸν εἶνε τὰ θελκτικὰ ταῦτα ὄντα; ἡ φαιδρότης αὐτῶν ἔδυσσε διὰ παντός; Φεῦ! εἶδατε τὸν θάνατον μετὰ τὴν τελευταίαν ἡμῶν συνάντησιν!

Ἡξεύρω ἤδη πόθεν προήλθε τὸ ἐπιποικιάζον ὑμᾶς νέφος. Συνεκαλύψατε μετὰ τὴν κόριν τὰ ἀπαυγάζοντα μέτωπα, περὶδῶκατε τὰς τρυφεράς καρδίας εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς. Αὐτὴ ἐδέχθη εἰς τὰς ἀγκάλας της τὰ ὠραιότερα τέκνα, μετὰ τοὺς μειδιῶντας ὀφθαλμούς καὶ μετὰ τοὺς στεφάνους τῆς ἐορτῆς, γενεᾶς ὠραίας. — Ἐκ τοῦ μέσου ὑμῶν κατέβησαν ἐν σιγῇ εἰς τὸ ζωφερὸν ὑπόγειον.

Ναί, ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν ἀπέπηγ ἡ νεότης καὶ ἡ καλλονή. Ἀπωλέσατε τὸ θέλητρον τῆς στιλοβούσις κόμης! Ἀλλὰ γνωρίζω γῆν, ἔνθα οὐδέποτε πίπτει ὁ ὄμβρος καὶ ἐκεῖ ὅθ' εὖρον τὰ προσφιλῆ ὄντα ἐν ὅλῃ τῇ λαμπρότητι.

Χαίρετε· δὲν θέλω ἐπὶ πλέον νὰ μείνω ἐπὶ ἐδάφους, ἔνθα ἡ πνοὴ τοῦ θανάτου μαραίνει τὰ ἄνθη τῆς πρῶτης.

Τὸ θέρος ἔρχεται φερόμενον ἐπὶ τῶν πτερύγων

τοῦ Ζεφύρου ἔνθε νὰ πείσητε τὴν ὄρμιν σταφυλὴν καὶ νὰ δέσητε τὸν χρυσοειδῆ στᾶχυν! ἐγὼ δὲ θὰ ἀπέλωθω εἰς δροσεριώτερὰ νύχθη· ἔχετε μερίμνας, δὲν ἀνήκατε εἰς ἐμέ. Χαίρετε, ἀπέρχομαι εἰς τὴν κατοικίαν τῶν προσφιλῶν ὄντων, ἅτινα σὰς ἐγκατέλειψαν, ἔνθα τὰ ἄνθη δὲν μαραίνονται. Χαίρετε! Χαίρετε!

(Magasin pittoresque)

A. Λιμπερόπουλος.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Δ'

Γνωστὸν εἶναι ὅτι πρὸ τῆς ἐθνεγεραίας καὶ ἰδίως κατὰ τὰς πρὸ αὐτῆς ἑκατονταετηρίδας τὰ διβλίον, ἔνεκα τῆς σπάνισης καὶ τοῦ ὑπερτιμίου αὐτῶν, ἐθεώρουν ὡς πολυτίμητα κτήματα, φυλάσσοντες τα μετὰ πολλῆς τῆς φροντίδος καὶ δὴ τῆς περιπαθείας καὶ μὴ ἀπαλλοτριούντες αὐτὰ ἢ ἐπὶ ἀδρῶν τιμημάτων ἐφ' ὃ καὶ ἀδύνατόν ἐστι λαμβάνων τις ἀνά χεῖρας σημερον διβλίον τῆς παρελθούσης, φερ εἰπεῖν, ἑκατονταετηρίδος, ἵνα μὴ εἴπω ἀρχαιοτέρας ἐποχῆς, νὰ μὴ ἀναγνώσῃτο: Καὶ τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις κτ. καὶ τὰ τοιαῦτα ἀφορισμῶν, πρὸς γραφῶν ἐξορκισμοὺς παρεμπερῆ, ἄπερ ἐπέγραφον ἐπὶ τῶν περικαλυμμάτων καὶ τῶν ἐξωφύλλων τῶν διβλίων δις καὶ τρίς καὶ πλεονάκις ἐστὶν ὅτε, ὅπως προφυλάξωσιν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ βασκανοῦ βλεμματός καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀπορροῦσης ἐρμικῆς ἐνεργείας.

Παραδειγμα, ἕως ἄλλως μοναδικόν, τῶν τοιούτων ἀφορισμῶν εὕρισκω ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἀρχαίας τινὸς ἐκδόσεως, τῆς πρώτης ἔσως, τῆς διὰ κεφαλαίων γραμμῶν, ἀν ἡ μνήμη σου, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς καθ' ἡμᾶς Εὐαγγελικῆς οὐ, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς καθ' ἡμᾶς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς ἀποκειμένης, ὅπερ καὶ, ἔχον ὡς ἐξῆς, παρατιθέμεθα ὡς περὶ ἐργείας χάριν φυλάσσοντες τὴν ἐπιτίξιν καὶ τὴν ὀρθογραφίαν αὐτοῦ.

Υ.

Τω παρὸν βιβλίον ὑπάρχει καμμου του εὐτελους μητροφανους ιεροψαλτου το επικλην ταφραλλῆς και τὸ ἀγγρασα διατιμης ασπρα 360 ηγγουν τῆ ηγγουν τριακοσια εξήντα και οσῆς των χρηστιανων βουληθη να το ἀποξενουσι να ηνε αφορησημενος παρα της αγιας και ὀμοουσιου και ζωοποιου και ἀδιαιρετου τρηάδος του ενος τη φύσι μονου θεου ἐν τω νῦν αιώνη και εν το μέλλοντι και να ἐχῆ και τας ἀράς των αγιων πατερων των εν νικαια και των ληπόν αγιων συνόδων αι πέτραι τὰ ξύλα ὁ σιδερός ληθήσονται αὐτὸς ξε ουδαμὸς και κληρονομισυ την λέπραν του γιεζῆ και την ανχωνην του ιουδα στενον και τρέμον επητης γης ὁ κἀν σχυθῆ η γη και καταπιῷ αὐτὸν ὁς τον δαθᾶν και αβηρόν η ωργι του θεου ηῷ επη την κεφαλῆν αουτου ὁ κόποι και τα υπάρχοντα αουτου ἤψαν κατηραμένα και πηρήκαστα ουτος γένητω ηδε του θεου χαρης ηυ μεθημων. ἀμήν.

ο ταπεινὸς ιεροψαλτης μητροφανης.

Και τις, ὡ χαρὸς δὲν ἔρριψεν ὀπίσω του τὸ ὄμμα; τίς στένων δὲν ἠτένισε τὸ ἔαρ τῆς ζωῆς του, τὴν κόρην, ἣν ἐλάτρευσε φαιδράν, μὲ βόδου χρῶμα και δὲν ἠσθάνθη τάραχον στὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς του;

Ὡ φίλοι, μὴ ἀνάμνησιν, ὡ μὴ ἐπιποθεῖτε, τοῦ παρελθόντος φάντασμα εἶναι αὐτὴ ὥραϊον, ἀφήσατε τὸ παρελθόν, τὸ μέλλον θεωρεῖτε κι' ἡ λήθη, λίθος μέγιστος, ἄς τὸ καλύψη πλέον.

Ἄρκει τὸ μέλλον, τ' ὄνειρον και ἡ ἐλπὶς ἀρκοῦσι ἵνα πληρώσωσιν τὸ κενόν, ὅπερ παρὸν καλεῖται.

Μόνα αὐτὰ μ' ἀπατηλὴν φωνὴν ἄς μᾶς λαλοῦσι κι' ὑπὸ τὴν λήθην ἤρεμον τὸ παρελθόν ἄς κεῖται.

Και ὅτε τὸ νῦν μέλλον μας τὸ παρελθον ἀρτάζει, ἡμεῖς ἄς τρέχωμεν ἐμπρός, ὡς τὸ ἀφρόεν κύμα χωρὶς κᾶν ἡ ἀνάμνησις αὐτοῦ νὰ μᾶς σπαράξῃ ζητοῦντες νέα ὄνειρα και ὑπ' αὐτὸ τὸ μνήμα.

B.

Φεῦ! εἶναι ἡ ἀνάμνησις τοῦ χρόνου εἰρωνεία, γέλωσ αὐτοῦ σαρκαστικὸς τὰ στήθη ἡμῶν σχίζων, αὔρα λεπτή και ὄπισθεν αὐτῆς ἡ τρικυμία, δαίμων ἢ ἄγγελος ἐμπρός τὸ παρελθόν κομίζων,

Μόνη σύ λήθη, ἄγγελος παρηγορίας εἶσαι, σύ μόνη τ' ἄκρον ἀγαθόν, τὸ φάρμακον τῶν πόνων και ὅμως φεύγεις τὴν ζωὴν και εἰς τὸν Ἄδῃ κεῖσαι ὡ και τὸν Ἄδῃ προτιμῶ σου ἕνεκα και μόνον.

Δὲν θὰ ἀπεθῆσῃ ὁ Ὀρφεὺς ἀπελπισίας ὄμμα, νέαν θὰ ἐπάτατε ζωὴν και νέαν Εὐριδίκην, εἶν, ὅτε κατέπλευσε τ' Ἀχέρωνος τὸ κύμα, ἐξήτει μὲ τὴν λύραν του, τὴν μνημοφθόρον λήθην.

Ὡ φίλοι, μὴ ἀνάμνησιν, ὡ μὴ ἐπιποθεῖτε τοῦ παρελθόντος φάντασμα εἶναι αὐτὴ ὥραϊον, ἀφήσατε τὸ παρελθόν, τὸ μέλλον θεωρεῖτε κι' ἡ λήθη, λίθος μέγιστος ἄς τὸ καλύψη πλέον.

Η ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

A.

Τί εἶναι ἡ ἀνάμνησις; Τοῦ χρόνου εἰρωνεία, γέλωσ αὐτοῦ σαρκαστικὸς τὰ στήθη ἡμῶν σχίζων, αὔρα λεπτή και ὄπισθεν αὐτῆς ἡ τρικυμία, δαίμων ἢ ἄγγελος ἐμπρός τὸ παρελθόν κομίζων

Δὲν θέλω τὴν ἀνάμνησιν αὐτὴν τοῦ παρελθόντος. Τί ἂν γαλήνην θεωρῶ ἐν πλῆρει τρικυμῆ, τί ἂν τὸ βόδον σώζεται χεῖμωνος ἐπελθόντος, πρὸς τί μὲ τὴν ὁδὸν μας νὰ παῖτ' ἡ εὐτυχία;

Πρὸς τί; πρὸς τί νὰ φαίνεται εἰς δακρυσμένον ὄμμα εἰκὼν μαγευτικὴ, τερπνὴ φυγούσης εὐτυχίας, πρὸς τί ὁ γέρον Ὀνησιῶν και θάινων πρὸς τὸ χῶμα νὰ ἐνθυμηταί τὰς χαρὰς τῆς πρώτης ἡλικίας;

Ἄνάμνησις και παρελθόν! Ἀπελπισία μᾶλλον.

Ἐδὲμ, ἣν ἀτενίζομεν μὲ πόθον πλὴν ματαιῶσ, ἄνθος εὐώδες, πλὴν νεκρόν, ξηρόν μὴ πλέον θάλλων ἀκτὴ, ἀφ' ἧς φερόμεθα μακράν, μακράν, ταχέως.

Ὡ πότος δὲν ἐπόθησε τὴν παιδικὴν εὐδίαν;

τ' ἀθῶα και ἀμέριμα ἐκεῖνα πρῶτα ἔτη, καθ' ὃ τροπὸν φιλόστοργον εἶχε τὴν εὐτυχίαν και πλάνης πέπλω ἔκρυπτε τὰς ἀλγηδόνας ἔτι;

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΟΣ.

Ἐν τῷ ποιήματι τοῦ παρελθόντος φυλλαδίου στροφ. γ' στιχ. β' διορθ. ἡ λέξις ἐγκλείει εἰς ἐγκρύπτει.